

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาถึงผลกระทบทางสังคมผลกระทบทางสังคมทั้งทางบวกและทางลบจากโครงการก่อสร้างระบบขนส่งด้วยสายพานเชียงใหม่ – แม่ฮ่องสอน และศึกษาแนวทางหรือมาตรการในเชิงป้องกันผลกระทบทางลบจากโครงการฯ ในพื้นที่พื้นที่ศึกษาบ้านแม่เลาดำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามขอบเขตเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ โดยเน้นการศึกษาในเชิงคุณภาพอาศัยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อยกับชาวบ้านทั้งผู้นำชุมชน หัวหน้าครัวเรือนและตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเข้ามาช่วยเพื่อให้เห็นผลกระทบทางสังคมจากการกำหนดระดับผลกระทบในปัจจุบันและหากมีโครงการฯ เกิดขึ้น จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

1. บริบทชุมชน

- 1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชน
- 1.2 อาณาเขตติดต่อ
- 1.3 ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน
- 1.4 เศรษฐกิจในชุมชน
- 1.5 ระบบสังคมและความสัมพันธ์ในชุมชน
- 1.6 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

2. บริบทโครงการก่อสร้างระบบขนส่งด้วยสายพานเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน

- 2.1 ระบบไฟฟ้าหลัก
- 2.2 สถานีการให้บริการและพื้นที่ผ่าน

3. การประเมินผลกระทบทางสังคม

- 3.1 ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์
- 3.2 ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

4 แนวทางหรือมาตรการในเชิงป้องกันผลกระทบทางลบ

- 4.1 ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์
- 4.2 ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

4.3 มาตรการเพื่อลดผลกระทบในส่วนของภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ เจ้าของโครงการ

บริบทชุมชน

ประวัติความเป็นมาของชุมชน

บ้านแม่เลาเริ่มก่อตั้งเมื่อประมาณ พ.ศ. 2480 โดยมีชาวบ้านอพยพเข้ามาทำการเกษตร ในขณะนั้นมีเพียงไม่กี่ครัวเรือน อาศัยอยู่ตามที่ราบเชิงเขา โดยใช้แม่น้ำแม่เลาเป็นสายหลักทำ การเกษตร ชื่อของหมู่บ้านมาจากชื่อของแม่น้ำเส้นนี้ในยุคแรกที่เข้ามามีชาวบ้านอาศัยอยู่ 2 หมู่ คือปางมะไฟ ตั้งอยู่เส้นทางไปน้ำพุร้อนโป่งเดือด และทุ่งจ้อยตั้งอยู่ติดกับแม่น้ำเลา มีการค้าขาย ติดต่อกับหมู่บ้านอื่นที่ไกลออกไป นอกจากนี้ยังมีชนเผ่าลื้อ ปกาเกอญอและคนพื้นเมืองอาศัย เป็นที่พักระหว่างทาง เนื่องจากการคมนาคมในสมัยนั้นยังไม่สะดวก ภายหลังได้มีการตัดสายถนน แม่มาลัย-ปาย ให้การเดินทางสะดวกสบายขึ้น จึงเริ่มมีการขยายหมู่บ้านออกไปเรื่อยๆ ชาวบ้าน เชื่อกันว่าในบริเวณที่ตั้งของหมู่บ้านนี้ เดิมคงจะเคยเป็นที่อาศัยของคนโบราณมาก่อน อันเนื่องมา จากชาวบ้านมักจะพบซากอิฐ และข้าวของเครื่องใช้ในสมัยโบราณ รวมทั้งซากวัดร้างโบราณอีกหลาย แห่ง แต่ไม่ทราบว่าในยุคสมัยใด ปัจจุบันกรมศิลปากรได้เข้ามาตรวจสอบ ซาก โบราณสถานบริเวณวัด พระธาตุสองดวง ปางมะไฟ และอยู่ในระหว่างการตรวจสอบอยู่ จนถึงปัจจุบันหมู่บ้านแม่เลามีการ ตั้งถิ่นฐานอาศัยและที่ทำกิน โดยมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 15,000 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นที่อยู่ อาศัย 150 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 5,000 ไร่ การเดินทางมายังหมู่บ้านจาก ตัวเมืองเชียงใหม่ระยะทางประมาณ 73 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนทางหลวงหมายเลข 1095 (เส้นแม่มาลัย- ปาย) ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ 42 ถึง 44 หมู่บ้านอยู่ห่างจากตัวอำเภอแม่แตง 50 กิโลเมตร ใช้เวลา เดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง มีรถประจำทางผ่านหมู่บ้านสายเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	บ้านแม่เสะ หมู่ที่ 8 ตำบลป่าเป๋ อำเภอแม่แตง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	บ้านปางลัน หมู่ที่ 6 ตำบลป่าเป๋ อำเภอแม่แตง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลแม่ก้าย อำเภอแม่แตง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลโป่งสา อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนที่สำคัญและถือเป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิต ของคนในชุมชนบ้านแม่เลา ผู้ศึกษาขอแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ประเด็นคือ

1. ทรัพยากรป่าไม้

นับเป็นทรัพยากรสำคัญของชุมชน จากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่แสะ ซึ่งสภาพป่าเป็นเขาสูงชัน ความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 650 – 2,005 เมตร มีเนื้อที่ป่าโดยประมาณ 9,000 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นป่าดิบชื้น ป่าดิบเขา ป่าเบญจพรรณ ป่าสนเขา และป่าเต็งรัง มีไม้ไผ่ขึ้นหนาแน่น ทั้งไผ่ซาง ไผ่ไร่ ไผ่บงและไผ่ข้าวหลาม นอกจากนั้นยังมีไม้เต็ง ไม้พลวงและไม้เหียง ที่ถือเป็นพรรณไม้สำคัญในป่าเต็งรัง โดยลักษณะทางกายภาพของป่า เป็นภูเขาสลับซับซ้อนและสามารถจำแนกชนิดของป่าได้ดังนี้

1. ป่าดิบชื้น พบบริเวณริมห้วยใหญ่ มีน้ำไหลตลอดปี เช่น ห้วยแม่ยะ ห้วยแม่เลา ห้วยแม่สา ห้วยแม่จอก มีพรรณไม้ขนาดใหญ่ และกล้วยไม้ป่าชนิดหายากหลายชนิด เช่น ไทร กฤษณา ตงจืดมอด กุ่มน้ำ ไก่อแดง ไคร้หน้า เป็นต้น
2. ป่าดิบเขา พบโดยทั่วไปตามภูเขาสูงตั้งแต่ระดับทะเล ตั้งแต่ 800 เมตรขึ้นไป ไม้ชั้นล่างพวกต้นเมี่ยงและพวกหญ้าต่าง ๆ พรรณไม้ที่พบ เช่น กระทุ่มนา กัดลิ้น ก่อขาว กำลิ่งเสือโคร่ง ตะคร้อ เปล้าใหญ่ เป็นต้น
3. ป่าเบญจพรรณพบบริเวณตอนใต้ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและทางด้านทิศเหนือติดต่อกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย พบไม้สัก พรรณไม้ที่พบ เช่น กระบอก เก็ดแดง เก็ดดำ ตะคร้อ ตะแบกใหญ่ ตั้วขาว เพกา เป็นต้น
4. ป่าสนเขาและป่าเต็งรัง พบตอนบนของพื้นที่ที่มีความสูงมาก ๆ ตามเทือกเขา เป็นสนสองใบ สนสามใบ เต็ง-รัง พบพรรณไม้ เช่น ก่อเงาะ ก่อแงะ ก่อแพะ เต็ง(แงะ) ทองกวาว มะตูม ยางนา ยางพลวง เป็นต้น

ทรัพยากรป่าไม้ถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญของหมู่บ้านแม่เลาด้วยลักษณะทางกายภาพที่มีอาณาเขตติดต่อกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่แสะ ชาวบ้านจึงสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ได้ เช่น การหาของป่าทั้งอาหารและสมุนไพรพื้นบ้าน โดยมีกฎระเบียบเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่าอย่างชัดเจนเช่น ห้ามตัดไม้ทำลายป่าหรือลักลอบนำพรรณพืชในป่าสวนออกไปจำหน่าย ซึ่งหากมีความจำเป็นต้องการไม้มาใช้ประโยชน์หมู่บ้าน จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าหน้าที่ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่แสะและคณะกรรมการหมู่บ้านก่อน

ทรัพยากรน้ำ

แหล่งน้ำของชุมชนบ้านแม่เลาที่สำคัญคือ ลำห้วยแม่เลา ที่มีต้นกำเนิดจากคอยแม่ยะไหลผ่านกลางหมู่บ้านเป็นระยะทาง 20 กิโลเมตร ที่ไหลผ่านโดยให้ความชุ่มชื้นแก่ชุมชนตลอดทั้งปีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในอดีตชาวบ้านใช้ประโยชน์จากลำห้วยแม่เลาในการ

บริโภคและใช้ในครัวเรือน ชักล้างทำความสะอาดเสื้อผ้าและร่างกาย รวมทั้งใช้ในรดน้ำพืชผักสวนครัวและพื้นที่ปลูกข้าว ซึ่งหากต้องการน้ำดื่มจะต้องผ่านการกรองและฆ่าเชื้อโรคก่อน

แต่ในปัจจุบันชาวบ้านได้รับความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลป่าเป๋ในการสร้างระบบน้ำประปาภูเขา 1 แห่งที่หล่อเลี้ยงชุมชนได้อย่างพอเพียง จึงทำให้ชาวบ้านมีความสะดวกสบายในการใช้น้ำมากขึ้น อีกทั้งชาวบ้านนิยมดื่มน้ำบรรจุถังโดยไม่ต้องกรองน้ำเพื่อใช้ดื่มเหมือนแต่ก่อน ซึ่งยังคงใช้ประโยชน์จากลำห้วยแม่เลาในด้านอื่น เช่น การใช้ประโยชน์จากการผันน้ำเพื่อใช้ในพื้นที่เกษตรกรรม การจับปลาหรือสัตว์น้ำเพื่อนำมาบริโภค โดยการใช้เครื่องมือหาปลาพื้นบ้าน เช่น แห สวิง เบ็ด ไซ และคณะกรรมการหมู่บ้านได้กำหนดเขตรักษาพันธุ์ปลาเป็นระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์ปลาและสัตว์น้ำในลำห้วยแม่เลา ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านได้กำหนดเขตรักษาพันธุ์ปลาและบทลงโทษอย่างชัดเจน เช่น ห้ามซื้อมีหรือระเบิดปลาหรือสัตว์น้ำในลำห้วยแม่เลาเด็ดขาด ผลจากกำหนดเขตอนุรักษ์พันธุ์ปลาในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาทำให้มีปลาในลำห้วยแม่เลาที่มีหลากหลายชนิด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปลาธรรมชาติเช่น ปลากุติ ปลาชิวหนวดยาว ปลามุด ปลากระทิง และปลานางอ้าว เป็นต้น ปลาดังกล่าวชาวบ้านสามารถนำมารับประทานได้ หากอยู่นอกเขตอนุรักษ์พันธุ์ปลาและนิยมจับมาเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น ทั้งนี้ลำห้วยแม่เลาได้ไหลผ่านกลางหมู่บ้านที่ไหลผ่านตลอดสภาพของลำห้วยแม่เลาจะเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติเช่น มีสีขุ่นและมีปริมาณน้ำมากในช่วงฤดูฝน หรือหากมีการตอกเสาไฟฟ้าในช่วงที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมาให้บริการเดินสายไฟเข้าไปในห่อมบ้านห้วยเลาเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ น้ำในลำห้วยก็จะเปลี่ยนเป็นสีขุ่นแดงอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้ ลำห้วยแม่เลายังถือเป็นทรัพยากรสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งส่งผลให้เกิดความชุ่มชื้นภายในหมู่บ้าน ช่วยให้มีอุณหภูมิที่เย็นสบายและสะดวกต่อการใช้ประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง

ภาพที่ 2 หน่วยพิทักษ์ป่าแม่สะ

ภาพที่ 3 ห้วยแม่เถาที่ไหลผ่านหมู่บ้าน

เศรษฐกิจในชุมชน

1. การทำเกษตรกรรม ถือเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นรายได้หลักของชุมชนเนื่องจากชุมชนบ้านแม่เลาตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาที่สลับซับซ้อนและมีอาณาเขตติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่สะงะ จึงส่งให้เป็นดินมีความอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำสวนเมี่ยง รายได้จากการประกอบอาชีพเฉลี่ย 40,883.45 บาท/คน/ปี อาชีพการปลูกเมี่ยงใน 1 ปีสามารถเก็บเมี่ยงได้ถึง 4 ครั้ง แต่แต่ละครั้งจะเก็บขายเป็นกำ เฉลี่ยขายกิโลกรัมละ 9 บาท บางครอบครัวนิยมขายให้กับพ่อค้าคนกลาง คิดเฉลี่ยขายเมี่ยงจำนวน 1,000 กำ จะขายในกิโลกรัมละ 10 บาท ทั้งนี้ราคาจะขึ้นลงตามภาวะเศรษฐกิจ แต่โดยเฉลี่ยราคาขายเมี่ยงจะขายในราคากิโลกรัมละ 10-15 บาท นอกจากนี้ชาวบ้านแม่เลาที่เป็นชนเผ่าปกากะญอยังปลูกข้าวไร่ เพื่อปลูกไว้กิน หากเหลือจึงนำไปขายภายในหมู่บ้าน โดยการปลูกข้าวของชาวบ้าน แม่เลาจะเป็นการปลูกแบบปลอดสารเคมี โดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของชุมชนคือ วัวและควาย

2. การรับจ้าง ถือเป็นอาชีพเสริมของชาวบ้านที่มีความสำคัญ เพราะช่วยให้ส่งเสริมรายได้จากการว่างงานนอกเหนือจากการทำเกษตรกรรมหรือกรณีที่ไม่มีที่ดินทำกิน การรับจ้างในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นการรับจ้างทั่วไปเช่น รับจ้างเก็บเมี่ยง การถางพื้นที่เพื่อเตรียมการเพาะปลูกหรือการหาของป่า รายได้จากการรับจ้างจะได้ประมาณ 120-150 บาท ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานที่ทำ นอกจากนี้ยังมีบางครอบครัวที่ไปรับจ้างภายในตัวเมืองแม่แตงและเมืองเชียงใหม่ ซึ่งจะเป็นลักษณะการรับจ้างแบบไปเช้าเย็นกลับ และบางครอบครัวไปทำงานรับจ้างในกรุงเทพและต่างจังหวัด จะกลับมาบ้านในช่วงเทศกาลและวันหยุดเท่านั้น

3. การค้าขาย ส่วนใหญ่ในหมู่บ้านเป็นการค้าขายสิ่งจำเป็นและสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน โดยร้านค้าภายในหมู่บ้านแม่เลามีทั้งหมด 7 ร้าน ส่วนใหญ่ซื้อสินค้าจากตลาดแม่มาลัย อ.แม่แตง มาขายให้คนในหมู่บ้าน เช่นเครื่องใช้ในครัวเรือน อาหารสำเร็จรูป และบ้านแม่เลาร้านขายของริมทางทั้งหมด 3 ร้าน ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตจากป่าเช่น ไม้เกี๊ยะ หน่อไม้ เห็ดปลีกล้วย สะค้าน น้ำผึ้ง เป็นต้น ซึ่งจะเป็นผลผลิตตามฤดูกาลนั้นๆ รายได้จากการขายของริมทางเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอน เจ้าของร้านนิยมนำของป่าไปขายในช่วงเทศกาลท่องเที่ยวในหมู่บ้านมากกว่า เช่น บริเวณน้ำตกโป่งเคียด ในช่วงระยะเวลา 3 เดือน คือ เดือนธันวาคม มกราคมและเมษายน เป็นช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวผ่านไปมาแล้วแวะซื้อเป็นของที่ระลึกทั้งของที่ระลึกที่เป็นผลผลิตจากป่าและงานหัตถกรรมของกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน เช่น ผ้าทอกะเหรี่ยง พวงกุญแจและไม้กวาด เป็นต้น

ภาพที่ 4 ชาวบ้านเก็บเมี่ยง

ภาพที่ 5 การปลูกข้าว

ภาพที่ 6 การเลี้ยงวัวและการจำหน่ายของป่า

ระบบสังคมและความสัมพันธ์ในชุมชน

ชุมชนบ้านแม่เลา ประกอบด้วยคนพื้นเมืองและชนเผ่าปกากะญอที่อาศัยอยู่ร่วมกันมีประชากรทั้งหมด 487 คน 187 ครัวเรือน แบ่งเป็นเพศชาย 236 คน เพศหญิง 224 คน มีการจำแนกพื้นที่ตั้งบ้านออกเป็น 10 หย่อมบ้าน ตารางที่ 4.1

ตาราง 1 แสดงการจำแนกพื้นที่ตั้งบ้านของชาวบ้านแม่เลา

หย่อมที่	ชื่อ	จำนวนครัวเรือน
1	บ้านแม่เลา	40
2	บ้านปางแฟน	17
3	บ้านทุ่งจ้อ	13
4	บ้านภูผาฟ้า	10
5	บ้านโป่งเคียด	7
6	บ้านปางมะไฟ	30
7	บ้านหัวเลา	50
8	บ้านปางป๋อ	5
9	บ้านปางกลาง	12
10	บ้านปางสะบันงา	17
	รวม	187

ตาราง 2 ประชากรในหมู่บ้านแม่เลา ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง

ช่วงอายุประชากร	จำนวนเพศชาย (คน)	จำนวนเพศหญิง (คน)	จำนวนรวม (คน)
น้อยกว่า 1 ปีเต็ม	2	2	4
1 ปีเต็ม – 2 ปี	4	2	6
3 ปีเต็ม – 5 ปี	9	10	19
6 ปีเต็ม – 11 ปี	10	20	30
12 ปีเต็ม – 14 ปี	13	10	23
15 ปีเต็ม – 17 ปี	13	13	26
18 ปีเต็ม – 49 ปี	133	107	240
50 ปีเต็ม – 60 ปี	41	29	70
มากกว่า 60 ปีเต็มขึ้นไป	38	31	69
รวมทั้งหมด	236	224	487

ที่มา : ข้อมูลจาก ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2550 ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

การตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านแม่เลาจะยึดถือตามบรรพบุรุษและอาศัยอยู่ใกล้เครือญาติเดียวกัน ถึงแม้จะมีถึง 10 หย่อมบ้าน แต่ชาวบ้านทุกครัวเรือนต่างอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เคารพในกฎระเบียบของหมู่บ้าน และให้ความนับถือผู้ใหญ่บ้านที่มีวาระการทำงาน 5 ปี ถือเป็นบุคคลสำคัญในการติดต่อกับหน่วยงานราชการและเป็นผู้นำด้านการพัฒนาหมู่บ้าน ทั้งนี้ ผู้ใหญ่บ้านจะมาจากการเลือกตั้งของชาวบ้าน โดยตั้งแต่เริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมีผู้ใหญ่บ้านทั้งหมด 6 คน ดังนี้

1. นายสมาน สมไสย ปี พ.ศ.2485 - 2500
2. นายคำ คำป็น ปี พ.ศ.2500 - 2515
3. นายดวง มุ่งหมาย ปี พ.ศ. 2515 – 2522
4. นายสมาน ประสงค์ ปี พ.ศ. 2522 – 2531
5. นายสว่าง เชื้อหม่น ปี พ.ศ. 2531- 2548
6. นายบุญทรัพย์ เชื้ออินทร์ ปี พ.ศ.2548 -ปัจจุบัน

โครงสร้างการบริหารงานพัฒนาหมู่บ้านจะได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ ที่ให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนคอนกรีตไฟฟ้าใช้ในครัวเรือนที่มีทั้งกระแสไฟฟ้าที่ได้รับจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและระบบไฟฟ้าแบบใช้แผงโซลาร์เซลล์ สะพานในหมู่บ้านและตู้โทรศัพท์สาธารณะจำนวน 2 อย่างไว้ก็ตามองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ถือเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาหมู่บ้าน โดยการสนับสนุนทุนทางสังคม เพื่อให้ชาวบ้านแม่เลาสามารถพึ่งพาตนเองได้ ครัวเรือนมีการออมเงินร้อยละ 70 ของครัวเรือนทั้งหมด ชาวชนได้รับการศึกษาภาคบังคับทุกคน ประชาชนที่มีอายุ 15-60 ปี สามารถอ่านออกเขียนได้ ร้อยละ 95.20 ด้วยกระบวนการรวมกลุ่มบริหารเงินทุนในหมู่บ้านให้เกิดการหมุนเวียนและใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและให้ความเป็นธรรมแก่ชาวบ้าน โดยทุนทางสังคมของบ้านแม่เลามีทั้งหมด 3 กลุ่มคือ

1. กองทุนหมู่บ้านแม่เลา ได้รับการจดทะเบียนกองทุนเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2544 ได้รับเงินจัดสรรเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2544 จำนวน 1,000,000 บาท จ่ายให้กู้จำนวน 980,000 บาท คงเหลือ 20,000 บาท ผลกำไรจากการกู้ตั้งแต่ปี 2544-2549 ได้เงินจำนวน 53,598.19 บาท มีสมาชิกทั้งหมด 95 คน แบ่งเป็นเพศชาย 41 คน และเพศหญิงหญิง 54 คน มีคณะกรรมการ 9 คน สมาชิกทำการกู้เงินมีจำนวน 55 คน เงินฝากตั้งตั้งแต่ปี 2544-2549 มีจำนวนทั้งหมดจำนวน 64,193.43 บาท

2. กลุ่มออมทรัพย์ ในโครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน (ก.ข.ค.จ.) จัดตั้งเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2538 มีสมาชิกทั้งหมด 70 คน แบ่งเป็นเพศชาย 24 คน เพศหญิง 46 คน ได้รับเงินจัดสรรจำนวน 28,000 บาท มีดอกเบี้ยเงินฝากจากสหกรณ์การเกษตรป่าแป๋ ตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ.2538-2549 รวม 4,238 บาท ดำเนินการช่วยเหลือตามโครงการของหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินการ มีการออมสะสมทรัพย์ตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538-2549 รวมเป็นเงินจำนวน 112,140 บาท

3. กลุ่มทอผ้าบ้านหัวเลา เกิดจากแนวคิดความสนใจในการพัฒนาฝีมือและการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาวบ้านหัวเลา กลุ่มผู้สนใจ ตลอดจนเพื่อลดการว่างงานตามฤดูกาลหลังการไถนา และการหารายได้เสริมของครอบครัว การดำเนินการระยะแรกๆ เป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากกลุ่มขาดความชำนาญ ขั้นตอนวิธีการ ฝีมือทอผ้า แรงงานและคุณภาพเกี่ยวกับงานฝีมือ ตลอดจนไม่มีตลาดรองรับ พอระยะหลังมีการประชาสัมพันธ์ ผ้าทอด้วยมือและแหล่งท่องเที่ยวที่บ้านหัวเลา โดยองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์หัตถกรรมของชนเผ่าปกะญอจึงได้ช่วยประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว หลังจากนั้นจึงเริ่มมีนักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อสินค้าและช่วยเสริมสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและเกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน และเกิดการพัฒนางานหัตถกรรมภายในกลุ่มทอผ้าบ้านหัว ปัจจุบันการดำเนินการของกลุ่มทอผ้าได้รับ

ความสำเร็จ จึงร่วมกันจัดตั้งทำร้านค้าชุมชนจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมประจำชนเผ่าปกากะญอแก่นักท่องเที่ยวในช่วงฤดูหนาวและกลุ่มทัศนศึกษาที่มีความสนใจเกี่ยวกับการทอผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ต้น

นอกจากนี้ภายใต้การปกครองของชุมชนบ้านแม่เลา ยังมีกฎระเบียบและบทลงโทษของหมู่บ้านที่ได้รับการประชุมหารือให้คนในหมู่บ้านได้กำหนด ร่วมกันพิจารณาและรับทราบเป็นกฎข้อบังคับของหมู่บ้าน ถือเป็นกฎควบคุมความประพฤติของชาวบ้าน คือ

1. ห้ามซื้อต ไร่ยาเบื่อ ระเบิด ปลาหรือสัตว์น้ำใดๆ ในแม่น้ำเด็ดขาด
2. ห้ามล่าสัตว์ป่าทุกชนิด
3. ห้ามยิงปืนในหมู่บ้าน หรือสถานที่สาธารณะ
4. ห้ามนำไม้ไผ่หรือไม้ไผ่หนุ่มที่ใช้ทำตอก ออกไปจำหน่ายนอกพื้นที่ (นอกจากได้แปรรูปแล้ว)
5. ห้ามบุคคลหมู่บ้านอื่นเข้ามาหาพืชผักธรรมชาติ (หน่อไม้ ไผ่ ต้นกล้วย ผักกูด) และผักอื่นๆ ที่ขึ้นภายในเขตบริเวณหมู่ 5 บ้านแม่เลาออกไปจำหน่าย (นอกจากซื้อเข้ามาหรือนำไปปรุงอาหารเท่านั้น)
6. ห้ามนำกล้วยไม้ เฟิร์นหลวง กระเช้าสีดา ที่เป็นพืชพรรณในธรรมชาติที่ควรอนุรักษ์ออกไปจำหน่าย
7. ห้ามทำลายทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ของหมู่บ้าน เช่น ตัดไม้ทำลายป่า ทำไร่เลื่อนลอย

เป็นต้น

บทลงโทษ

1. เรียกมาตักเตือน โดยคณะกรรมการหมู่บ้าน
2. ปรับขั้นต่ำ 500 บาท
3. ปรับสูงสุด 5,000 บาท
4. ดำเนินคดีโดยส่งตัวให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในกรณีทำผิดข้อที่ 1-3 (โดยคณะกรรมการหมู่บ้านจะเป็นคนพิจารณาความผิดนั้นๆ)

ภาพที่ 7 สะพานในหมู่บ้าน

ภาพที่ 8 ป้อมน้ำมันประจำหมู่บ้าน

ภาพที่ 9 โรงเรียนบ้านแม่ตา

ส่วนความสัมพันธ์ของคนในชุมชนบ้านแม่เลา เป็นความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิดระหว่างญาติพี่น้องของคนพื้นเมืองและคนปกากะญอหรือกะเหรี่ยง ถึงแม้จะมีเชื้อสายที่แตกต่างกันแต่เมื่อได้มาอยู่หมู่บ้านเดียวกัน ได้ร่วมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมของคนพื้นเมืองและการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ในหมู่บ้านร่วมกัน จึงเกิดความสัมพันธ์ ความผูกพัน และความมีน้ำใจต่อกัน สิ่งหนึ่งที่ถือเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในหมู่บ้านคือ ศาสนา ชาวบ้านนับถือศาสนาคริสต์จำนวน 30 ครั้วเรือน ทุกวันอาทิตย์ชาวบ้านที่นับถือศาสนาคริสต์จะมาชุมนุมกันที่โบสถ์ เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน นอกนั้นนับถือศาสนาพุทธจำนวน 157 ครั้วเรือน ศาสนาสถานที่สำคัญในหมู่บ้านแม่เลามีทั้งหมด 5 แห่ง คือ วัดแม่เลา เป็นวัดมหานิกายประจำหมู่บ้าน ปัจจุบันมีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่ 1 รูป สำนักสงฆ์วัดป่าโป่งเคือด สำนักสงฆ์หัวเลาและวัดพระธาตุสองดวงปางมะไฟ เป็นวัดฝ่ายธรรมยุคนิกาย มีปูชนียสถานศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนในชุมชนแถบนี้ ตั้งอยู่ใกล้กับหมู่บ้านปางมะไฟ ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง ประวัติความเป็นมาของพระธาตุเจดีย์แห่งนี้ไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัด แต่กล่าวกันว่าเป็นพระธาตุเจดีย์ที่เก่าแก่มานานแล้ว มีสภาพชำรุดทรุดโทรม ดังนั้นใน พ.ศ. 2550 พระโศภณธรรมสาร เจ้าอาวาสวัดป่าคาราภิรมย์และเจ้าคณะอำเภอแม่ริม พร้อมศรัทธาประชาชนได้ทำการบูรณปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ในสภาพที่ปรากฏในปัจจุบัน ลักษณะเป็นเจดีย์ทรงระฆังขนาดเล็กที่ตั้งอยู่บนฐานไพทีและมีเจดีย์บริวารตั้งอยู่ที่มุมทิศทั้งสี่ ปัจจุบันกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการขึ้นทะเบียนเป็นวัด สุดท้ายคือพุทธสถานภูผาฟ้าน้ำของกลุ่มสันติอโศก ด้วยลักษณะการตั้งถิ่นฐานที่เป็นห่อมบ้าน ชาวบ้านจึงนิยมทำบุญตามศาสนาสถานที่อยู่ใกล้บ้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศรัทธาของชาวบ้าน โดยชุมชนยังมีความสัมพันธ์อยู่ 2 ลักษณะคือ

1. ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

เป็นความสัมพันธ์ที่เครือญาติเดียวกันอยู่ร่วมกันในชุมชน มักอาศัยอยู่ในละแวกเดียวกัน เป็นตระกูลและนับถือศาสนาเดียวกัน มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แบ่งปันอาหาร พืชผักสวนครัว มีการแลกเปลี่ยนประสพการณ์การทำงานและการพบปะสังสรรค์ตามงานเทศกาลต่างๆ จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ด้วยภาวะเศรษฐกิจทำให้คนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่มักออกไปรับจ้างนอกบ้าน ทั้งในตัวอำเภอและต่างจังหวัดเป็นจำนวน 62 ครั้วเรือน ชาวบ้านจึงทำให้การมีส่วนร่วมกิจกรรมร่วมกันในหมู่บ้านลดลง แต่ยังคงความสัมพันธ์กันที่เครือญาติแบบดั้งเดิม โดยมีวัดและโบสถ์เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน ถึงแม้จะต่างศาสนาแต่ยังคงมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอันดีต่อกัน (นายอำพล สติบุญวัฒน์ คณะกรรมการหมู่บ้าน)

2. ความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

เนื่องจากชุมชนบ้านแม่เลาส่วนใหญ่ดำรงชีวิตแบบเกษตรกรรม การปลูกเมี่ยง(ชา) และการปลูกข้าว แรงงานส่วนใหญ่มาจากคนในหมู่บ้านทั้ง 10 หย่อมบ้านมีทั้งการช่วยเหลือแบบเอามือเอาแรง และการให้ค่าตอบแทนรายวัน สำหรับความสัมพันธ์ของหมู่บ้านใกล้เคียงหรือเพื่อนบ้าน ก็ยังคงมีการแลกเปลี่ยนสิ่งของ อาหารและผลผลิตทางการเกษตร อันเป็นการแสดงน้ำใจอันดีต่อกัน นอกจากนี้ความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน ยังรวมไปถึงการแลกเปลี่ยนทางความคิดในการร่วมกันพัฒนา บริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในหมู่บ้าน หรือการระดมความคิดวางแผนการพัฒนาหมู่บ้าน จึงเป็นส่วนหรือของความสัมพันธ์ของคนในหมู่บ้านที่ต้องอาศัยการบูรณาการความคิดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และจะต้องไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในหมู่บ้าน โดยจะออกมาในรูปแบบของโครงการและกิจกรรมที่ทางหมู่บ้านแม่เลาได้ร่วมกันปฏิบัติซึ่งเป็นการสร้างความสามัคคีและช่วยเหลือร่วมมือกันพัฒนาหมู่บ้าน โดยรูปแบบของโครงการจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

2.1 การพัฒนาหมู่บ้าน ทางหมู่บ้านแม่เลาได้เห็นความสำคัญในการร่วมมือในการพัฒนาทุกด้าน ทั้งภายในหมู่บ้าน วัด โรงเรียน โดยร่วมมือทั้งแรงกายและการระดมทรัพย์และสิ่งของในการจัดทำผ้าป่า มีการตัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน คณะกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการวัด

2.2 งานประเพณีและวันสำคัญต่างๆ โดยได้สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ เช่น

2.2.1 ประเพณีสงกรานต์ มีการทำบุญตักบาตร ขนทรายเข้าวัดและดำหัวผู้อาวุโสในหมู่บ้าน

2.2.2 วันเข้าพรรษา มีการประกอบกิจกรรมทางศาสนา ถวายเทียน ร่วมมือร่วมใจจดเหล่าเข้าพรรษา

2.2.3 งานลอยกระทง มีการประกอบกิจกรรมทางศาสนา และร่วมกันสร้างซุ้มประติมากรรมในแต่ละบ้าน ร่วมกันปล่อยโคม

2.2.4 งานศพในหมู่บ้าน มีการช่วยเหลือ โดยมีการจัดตั้งฌาปนกิจศพในหมู่บ้าน ชาวบ้านนำข้าวสารมาร่วมบริจาคศพ

2.2.5 งานวันพ่อและวันแม่แห่งชาติ ทางหมู่บ้านได้ร่วมกับทางโรงเรียนบ้านแม่เลา จัดงานพ่อและวันแม่แห่งชาติ ซึ่งเป็นการถวายพระพรและแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ตลอดจนเป็นการสร้างสายใยรักในครอบครัว

2.2.6 งานวันเด็กแห่งชาติ ได้ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ป่าเป็ หน่วยพัฒนาสังคมและสวัสดิการบนพื้นที่สูง จัดกิจกรรมในเด็กร่วมแสดงความสามารถ ร่วมกันแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน มอบทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอนและจักรยานให้เด็กในหมู่บ้าน

3. งานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมู่บ้านแม่เลาได้ร่วมกับทางโรงเรียนบ้านแม่เลา จัดทำโครงการแม่เลาสวยด้วยมือเรา ซึ่งเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมในหมู่บ้าน โครงการศึกษาธรรมชาติป่าแก๊น เป็นกิจกรรมที่นำเยาวชนในหมู่บ้านเข้าค่ายอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมมือกันปลูกป่าและปลูกจิตสำนึกในเยาวชนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

ภาพที่ 10 วัดแม่เลา

ภาพที่ 11 วัดพระธาตุสองดวงปางมะไฟ

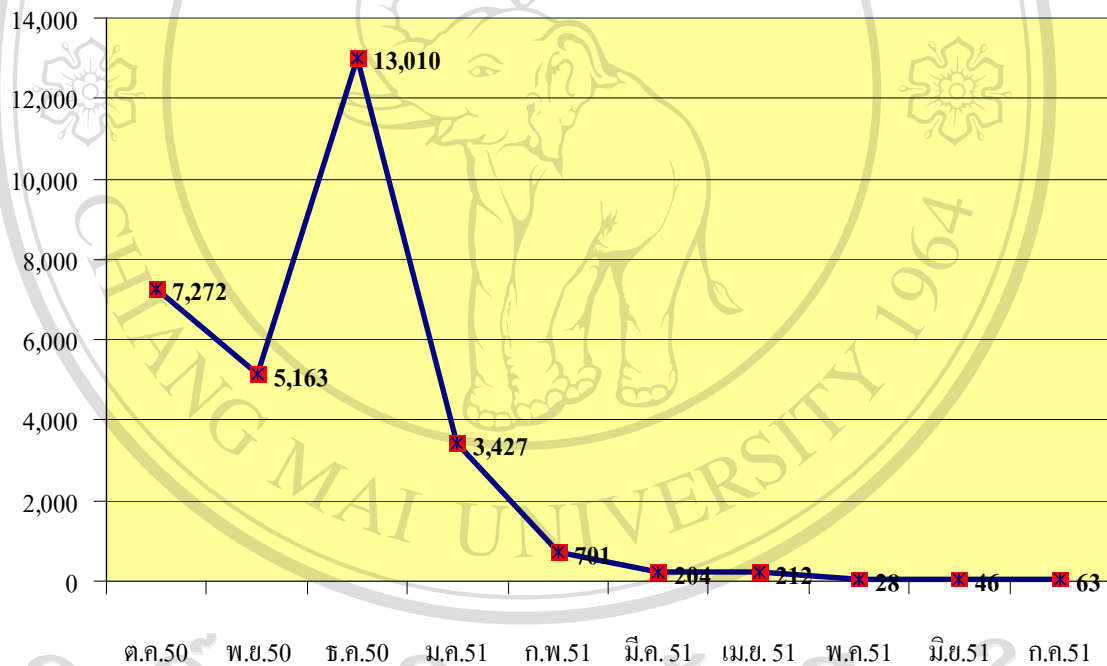
ทรัพยากรการท่องเที่ยว

น้ำพุร้อนโป่งเดือด

น้ำพุร้อนโป่งเดือด อยู่ในความรับผิดชอบดูแลของกรมอุทยาน

แห่งชาติห้วยน้ำดัง ได้รับเลือกให้เป็น Unseen in Thailand คาดว่าเกิดแบบ น้ำพุร้อนไกอเซอร์ (geyser type) ในขณะที่ทั่วไปเป็นบ่อน้ำร้อน (hot pool type) น้ำพุร้อนไกอเซอร์มีอุณหภูมิและแรงกดดันสูงมากซึ่งจะพุ่งสูงกว่าระดับผิวดินเป็นครั้งคราวหรือตลอดเวลา แต่การพุ่งขึ้นของน้ำระดับสูงสุดจะเกิดในช่วงระยะเวลาที่คงที่ น้ำพุร้อนเกิดจากการสะสมของแก๊สในน้ำร้อน ทำให้เกิดแรงดันสูงกว่าปกติ ในขณะที่บ่อน้ำร้อนเกิดจาก น้ำร้อนใต้ดินพุ่งขึ้นสู่ผิวดินเกิดเป็นแอ่งตื้นๆกระจาย

อยู่ทั่วไปน้ำพุร้อนจะมีอุณหภูมิที่ผิวดินประมาณ 90-99 องศาเซลเซียส ส่วนอุณหภูมิน้ำใต้ผิวดินประมาณ 170-203 องศาเซลเซียส และทางอุทยานได้จัดให้มีบริการบ้านพักเป็นหลังๆ บ่ออาบน้ำร้อนทั้งแบบรวมและแยกเดี่ยวมีจุดกางเต็นท์ ทุกๆ ปีจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะช่วงฤดูหนาว ทั้งนี้จากการสรุปรายงานสถิติที่พักอุทยานแห่งชาติเป็นรายเดือน ตามปีงบประมาณ 2551 พบว่า อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง เป็นอุทยานที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ โดยกำหนดให้นักท่องเที่ยวเข้าพักค้างคืนได้สูงสุด 1,134 คน ไปกลับ 850 คน (www.bangkokbiznews.com/ วันที่ 7 กรกฎาคม 2551) ซึ่งสามารถสรุปได้ตามแผนภูมิรูปภาพที่ 2 แสดงสถิติที่พักในอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดังตั้งแต่ ต.ค. 2550-ก.ค. 2551 (หน่วยนับเป็น/ทั้งหลัง/ห้อง/เต็นท์)

ภาพ 12 แสดงสถิติที่พักในอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดังตั้งแต่ ต.ค. 2550-ก.ค. 2551

ที่มา : ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, 2551

น้ำตกหัวเลา

น้ำตกแม่เลาเป็นน้ำตกต้นน้ำแม่แดง มีระดับความสูง 6 ชั้น การเดินทางยังไม่สะดวกนัก มีธรรมชาติโดยรอบยังคงความสมบูรณ์อยู่ ตั้งอยู่ที่บ้านหัวเลา แยกจากถนนสายหลักเข้าไปประมาณ 7 กิโลเมตร ปัจจุบันกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินโครงการจัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวของหมู่บ้าน

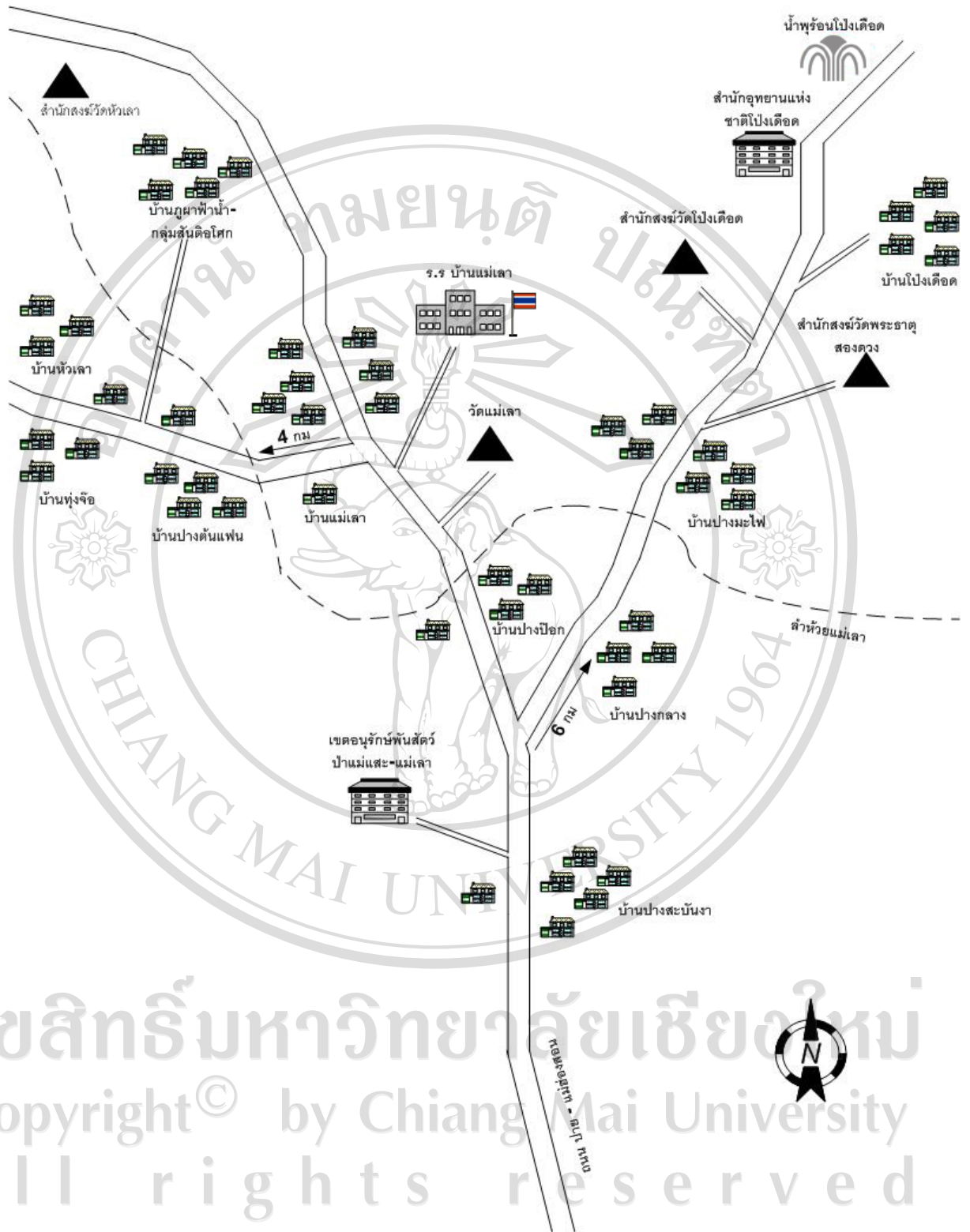
ศูนย์ศึกษาธรรมชาติปางแฟน

ศูนย์ศึกษาธรรมชาติปางแฟน อยู่บนพื้นที่เหนือระดับน้ำทะเล 700 - 800 เมตร เป็นสวนเอกชน แห่งแรกของประเทศ ที่มีการดำเนินงานในลักษณะศูนย์ศึกษาธรรมชาติ (Nature Center) ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปทางทิศเหนือประมาณ 80 กม. พื้นที่ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าดิบเขา พรรณไม้ที่พบได้ทั่วไป ได้แก่ ไม้สกุลก่อ ต้นมะแฟน ต้นสีเสื่อ (ไก่อ) ต้นยมหิน ต้นทะเลี (สารภีคอย) ต้นรักใหญ่ค่าหุด ต้นมอน ต้นพะยอม ต้นแดง และพืชสกุลไทรชนิดต่างๆ ในส่วนของศูนย์ศึกษาธรรมชาติปางแฟน สามารถพบเห็นตัวหรือร่องรอยของสัตว์ป่าอยู่บ้างบางชนิด เช่น หมูป่า ชะมด หรืออีเห็น กระรอกบินเล็ก กระเล็น และอื่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถพบเห็นสัตว์ปีกได้ เช่น ไก่ป่า นกโพระดก นกตั่งลื้อ นกปรอด นกกินแมลงชนิดต่างๆ เช่น นกแซงแซง นกพญาไฟ ใหญ่ นกกางเขนน้ำ นกกินปลี จากการสังเกตในรอบ 6 ปี พบนกมากกว่า 100 ชนิด ทั้งนกประจำถิ่น และนกอพยพ และมาสามารถพบผีเสื้อ มากกว่า 40 ชนิด ทั้งนี้ศูนย์ศึกษาธรรมชาติปางแฟน จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในชุมชน ให้คงอยู่ตามธรรมชาติ และเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของระบบนิเวศ โดยมีกิจกรรมต่างๆ เช่น ทำสวนผลไม้ โดยไม่ทำลายระบบนิเวศ ปลูกต้นไม้ฟื้นฟูสภาพป่า ทำแนวกันไฟไหม้ป่า จัดค่ายธรรมชาติศึกษา และจัดกิจกรรม สิ่งแวดล้อม แก่นักเรียน และเยาวชนทั่วไป เสริมสร้างเครือข่ายของเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์ และให้เยาวชนรู้คุณค่าของธรรมชาติ เกิดความรัก ความหวงแหนในธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งปลูกฝังให้เยาวชนตระหนักในปัญหาที่เกิดจากการทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดจิตสำนึกรับผิดชอบ และมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหา มีพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเผยแพร่แนวคิด และประสบการณ์ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เป้าหมายของศูนย์ศึกษาธรรมชาติปางแฟน ก็คือการจัดค่ายอบรมเชิงปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชนอายุระหว่าง 10 -18 ปี หนึ่งปีจะจัดกิจกรรม 4 - 6 รุ่น ๆ ละ 40 คน

ลิขสิทธิ์ในภาพและเสียงทั้งหมด
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 13 การจัดค่ายอบรมเชิงปฏิบัติการสังเกตสิ่งแวดล้อมเยาวชน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

ภาพที่ 15 แสดงหมู่ที่ 5 บ้านแม่เลา ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : นายอำพล สติบุญวัฒน์ กรรมการหมู่บ้าน

บริบทโครงการก่อสร้างระบบขนส่งด้วยสายพานเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน

โครงการก่อสร้างระบบขนส่งด้วยสายพานเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน เป็นการดำเนินงานของบริษัท ปาย เคเบิล ทรานสปอร์ต จำกัด ที่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพในการเดินทาง การขนส่งผู้โดยสาร การขนส่งสินค้า และเพื่อประโยชน์ทางการท่องเที่ยว บริการและการค้า ในเดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปยังจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับกับพื้นที่ราบ มีระยะทางประมาณ 345 กิโลเมตรมีความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ และความล่าช้าในการคมนาคมขนส่ง รวมทั้งยังสิ้นเปลืองน้ำมัน และมลภาวะจากเสียง การเร่งเครื่องยนต์และเขม่าควันจำนวนมากขณะเร่งขึ้นเขาสูงชันจำนวนมากตลอดเส้นทาง

บริษัทจึงมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าระบบกระเช้าโดยมีเส้นทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปยังจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีระยะทางประมาณ 140 กิโลเมตร และใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง 45 นาที โดยบริษัทจะทำการหาความเป็นไปได้ในการศึกษาสำรวจออกแบบ และก่อสร้าง โครงการดังกล่าว ตามวัตถุประสงค์ของบริษัทที่กล่าวไว้แล้วนั้นถือเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับบุคคลในท้องที่ในการเดินทาง ตลอดจนเคลื่อนย้ายขนส่งสินค้า อีกทั้งยังสามารถเอื้อประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นการลดระยะเวลาค่าใช้จ่ายผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การเกิดอุบัติเหตุจากการคมนาคมประเภทอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

โครงการก่อสร้างระบบขนส่งด้วยสายพานเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน กำหนดเส้นทางเริ่มจากที่สถานีเริ่มต้นที่บ้านดงป่าตัน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ประมาณหลักกิโลเมตร 34 ของถนนสายเชียงใหม่ – ฟาง ตรงไปยังสถานีอำเภอปาย สถานีอำเภอปางมะผ้า สถานีคอกยั้งบอไฟ อำเภอปางมะผ้า และสถานีปลายทางที่บ้านปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งตั้งแต่สถานีต้นทางจนถึงสถานีปลายทางจะประกอบด้วยเสารับสายเคเบิลทั้ง 2 ลักษณะ ตั้งอยู่ตามภูมิประเทศที่เป็นป่าไม้และภูเขาสูงชัน โดยมีลักษณะของโครงการ เป็นโครงการขนส่งขนาดใหญ่ที่มีความรวดเร็ว และประหยัด ระยะเวลาการดำเนินการก่อสร้างการดำเนินการก่อสร้างสถานีเสารับสายเคเบิล สาธารณูปโภคต่างๆ จะใช้เวลาประมาณ 3 ปี

ลักษณะของการก่อสร้าง มีรายละเอียดดังนี้

1) สถานี อาคารสถานีประกอบด้วย 2 ส่วนหลักดังนี้

1.1) อาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก

1.2) ส่วนเครื่องจักร เป็นระบบขับเคลื่อนที่ใช้พลังงานไฟฟ้าเป็นต้นกำลังไปยัง

มอเตอร์เพื่อขับเคลื่อนระบบไฮดรอลิกและส่งถ่ายกำลังไปยังระบบขับเคลื่อนต่อไป

2) เสารับสายเคเบิลมี 2 ลักษณะ คือ

2.1) เสากลม ใช้ก่อสร้างบนพื้นที่ราบ ที่สามารถใช้รัศยกขนาดใหญ่เข้าไปสนับสนุนการก่อสร้างได้

2.2) เสาเหล็กถัก ใช้ก่อสร้างบนพื้นที่ในเขตที่มีภูเขาสูงชัน ที่ยากต่อการลำเลียงวัสดุก่อสร้างเข้าไปในพื้นที่มี 2 รูปแบบ

3) สิ่งประกอบที่ใช้ในการก่อสร้าง แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.1) วัสดุก่อสร้างทั่วไป

3.2) เครื่องจักรและสายเคเบิลเป็นอุปกรณ์สำเร็จรูปที่ผลิตมาจากต่างประเทศ และบางส่วนในประเทศไทย ซึ่งนำมาประกอบเข้าด้วยกันในบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง

3.3) อุปกรณ์ช่วยในการก่อสร้าง แบ่งได้ 2 ประเภทดังนี้

3.3.1) อุปกรณ์ทุ่นแรง เช่น อากาศยานปีกหมุน (เฮลิคอปเตอร์) บอลลูน รถยก รถขุดเคลื่อนดิน รอก ทั้งแบบที่ใช้แรงงานคน และแบบที่ใช้ไฟฟ้า แม่แรง เครื่องมือช่างต่างๆ

3.3.1) วัสดุสิ้นเปลือง

ระบบไฟฟ้าหลัก

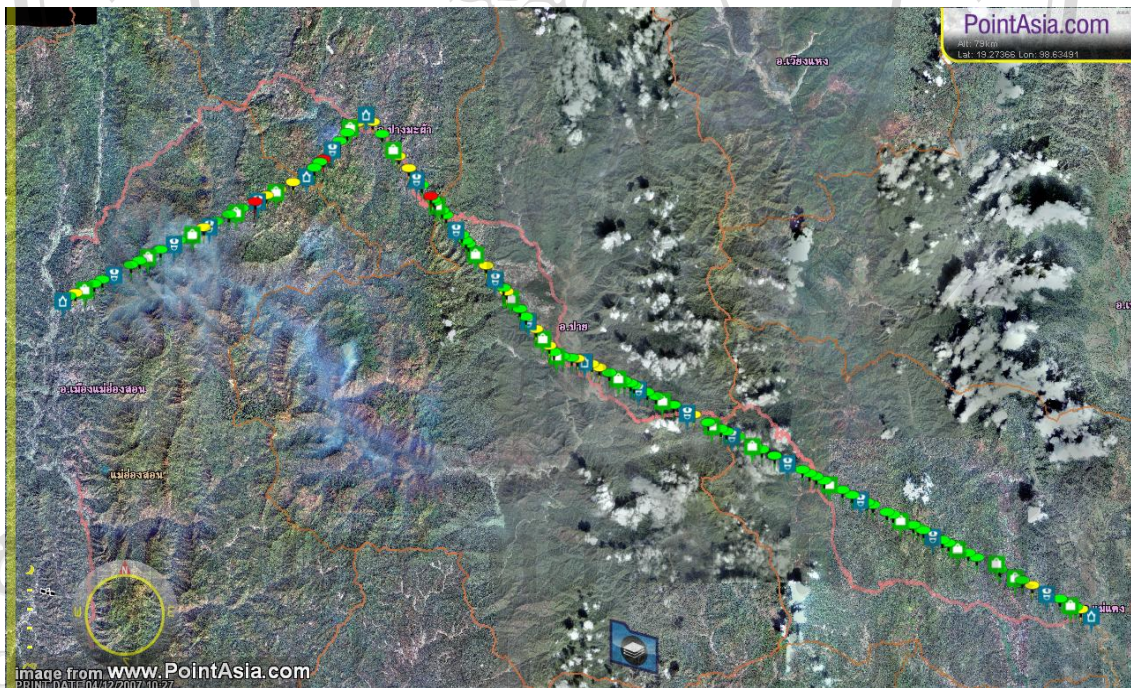
ระบบพลังงานที่ใช้สำหรับโครงการฯ คือ ไฟฟ้า โดยจะใช้ไฟฟ้าจะไฟฟ้าฝ่ายผลิต ทำให้ปริมาณการใช้ไฟฟ้าของโครงการฯ ไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนบริเวณใกล้เคียงโครงการฯ ทุกสถานีจะมีสถานีไฟฟ้าย่อย (Sub Station) ประจำสถานีขึ้นลงผู้โดยสารทุกสถานี เพื่อกระจายกระแสไฟฟ้าตลอดสาย และติดตั้งระบบป้องกันฟ้าผ่าทุกจุดของเสารับเคเบิล โดยมีระบบไฟฟ้าสำรองในแต่ละสถานี สำหรับใช้ในกรณีฉุกเฉินที่กระแสไฟฟ้าดับ

สถานีการให้บริการและพื้นที่ผ่าน

ครอบคลุมแนวพื้นที่ดงป่าต้น อำเภอมะเแตง จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า และบ้านปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน มีสถานีขึ้นลง 5 แห่ง คือสถานีดงป่าต้น อำเภอมะเแตง สถานีปาย สถานีปางมะผ้า สถานีคอยก้างบอกไฟ อำเภอปางมะผ้าและสถานีบ้านปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนรวมระยะทาง 127 กิโลเมตร โดยให้บริการกระเช้าลอยฟ้าจากสถานีต้นทางถึงสถานีปลายทางและจะวนกลับมายังสถานีเดิมตามเส้นทาง ซึ่งมีรายละเอียดตาราง 3

ตาราง 3 แสดงเส้นทางการให้บริการกระเช้าลอยฟ้าของโครงการ

สถานี	ระยะทางโดยประมาณ (กิโลเมตร)
สถานีช่วงที่ 1 สถานีต้นทาง (บ้านดงป่าตัน) – สถานีอำเภอปาย	57
สถานีช่วงที่ 2 สถานีอำเภอปาย - สถานีอำเภอปางมะผ้า	33
สถานีช่วงที่ 3 สถานีอำเภอปางมะผ้า - สถานีคอยก้างบอกไฟ	9
สถานีช่วงที่ 4 สถานีคอยก้างบอกไฟ – สถานีปลายทาง (จังหวัดแม่ฮ่องสอน)	28

ภาพที่ 16 แสดงเส้นทางของโครงการระบบขนส่งด้วยสายพานเชียงใหม่ – แม่ฮ่องสอน

ตั้งแต่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ถึงอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่มา : www.PointAsia.com

เสาที่รับเคเบิลแต่ละเสาจะมีระยะห่างระหว่างประมาณ 700–1,500 เมตร ใช้พื้นที่เสา ไม่เกินประมาณ 3,600 ตารางเมตรต่อเสา โดยมีเส้นทางผ่านพื้นที่หลักๆ คือพื้นที่เอกชน พื้นที่ของกรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมชลประทาน กรมทางหลวง และพื้นที่ของส่วนราชการจังหวัด โดยจะสามารถกำหนดจุดผ่านเขตหมู่บ้านต่างๆ ดังนี้ (สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550)

1. จังหวัดเชียงใหม่

- 1.1 บ้านดงป่าล้าน
- 1.2 บ้านทุ่งสีทอง
- 1.3 บ้านปางแสงทอง
- 1.4 บ้านห้วยไร่
- 1.5 บ้านแม่จิ
- 1.6 บ้านมิ่งชุมเย็น
- 1.7 บ้านปางมะเสา
- 1.8 บ้านแม่แมม
- 1.9 บ้านปางลัน
- 1.10 บ้านแม่เลา

2. จังหวัดแม่ฮ่องสอน

- 2.1 คอยแม่ยะ
- 2.2 บ้านแม่ปิงน้อย
- 2.3 บ้านท่าปาย
- 2.4 บ้านแม่ปิง
- 2.5 บ้านสบแพม
- 2.6 บ้านดินธาตุ
- 2.7 บ้านแพมกลาง
- 2.8 บ้านแพมป่าหมาก
- 2.9 บ้านแพมบก
- 2.10 บ้านยะโป้
- 2.11 บ้านน้ำริน
- 2.12 บ้านแม่หมูลีซอ
- 2.13 บ้านน้ำบ่อสะเป่

ลิขสิทธิ์ © มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

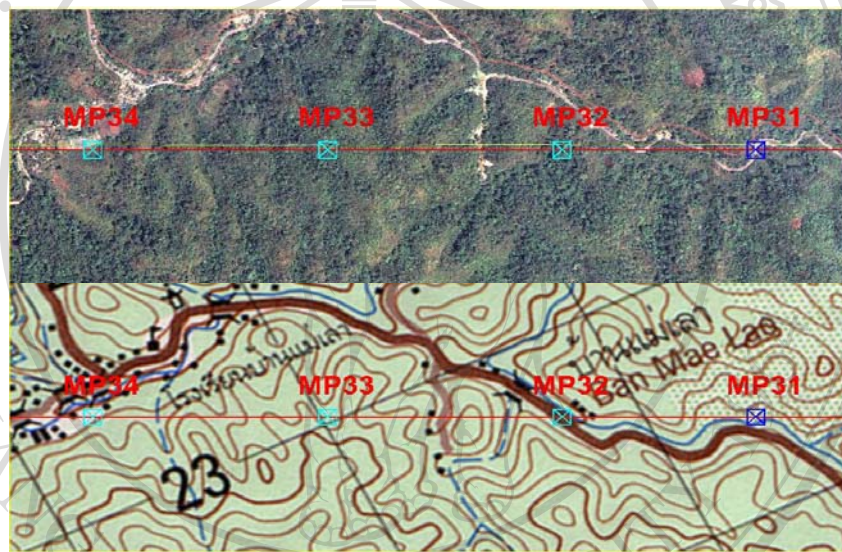
All rights reserved

2.14 บ้านสบป่อง

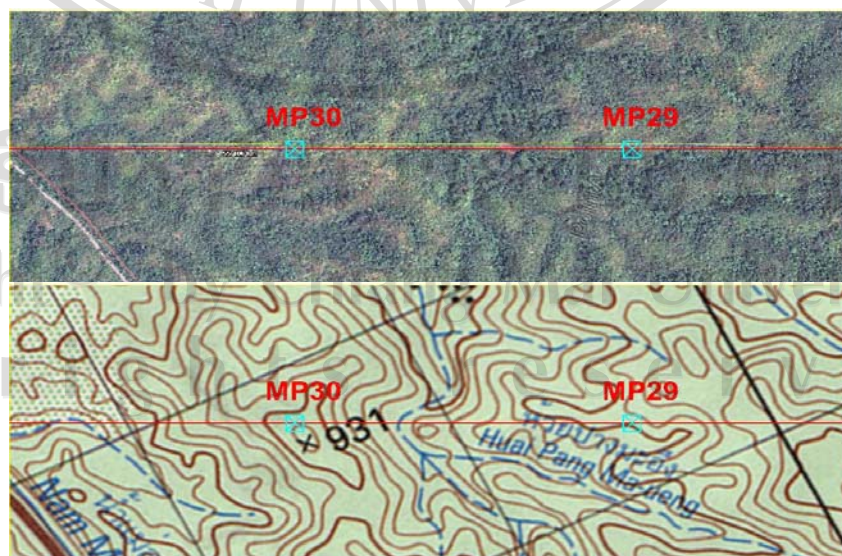
2.15 คอยก้างบอกไฟ

2.16 บ้านปางหมู

ทั้งนี้หมู่บ้านแม่เลาเป็นอีกหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในพื้นที่โครงการก่อสร้างระบบขนส่งด้วยสายพานเชิงใหม่—แม่ฮ่องสอน ซึ่งทางโครงการฯ มีแนวทางในการก่อสร้างเสารับน้ำหนักแบบเสาถักตั้งบนพื้นที่เนิน จำนวน 5 เสา (MP30 MP31 MP32 MP33 และMP34)และสถานี Pulley จำนวน 1 แห่ง (MP31) แสดงบนแผนที่ตั้งเสาจากพื้นที่ได้ดังนี้

ภาพที่ 17 แสดงที่ตั้งเสาโครงเหล็ก MP30 ในพื้นที่หมู่บ้านแม่เลา

ภาพที่ 18 แสดงที่ตั้งเสาโครงเหล็ก MP31 – MP34 ในพื้นที่หมู่บ้านแม่เลา

จากภาพที่ 17-18 พบว่า จุดก่อตั้งเสาโครงเหล็กในหมู่บ้านแม่เลาได้พาดผ่านและก่อตั้งใกล้กับสถานที่สำคัญ 3 แห่งคือ พื้นที่เขตอนุรักษ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่เสาะ โรงเรียนบ้านแม่เลาและ ลำห้วยแม่เลา โดยมีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 10 ไร่ ซึ่งไม่รวมพื้นที่บริเวณรอบเสาโครงเหล็กที่ต้องถางให้โล่งเตียน เพื่อป้องกันสัตว์ป่าและการเกิดไฟฟ้า การพาดสายเคเบิลระหว่างเสาในพื้นที่ราบใช้วิธีการลำเลียงโดยใช้แรงงานดึง เชือกนำสายเคเบิลเพื่อลากผ่านพื้นที่ต่างๆ โดยไม่ไปรบกวนชาวบ้านและพื้นที่เกษตร ส่วนพื้นที่สูงชัน ใช้วิธีการลำเลียงโดยอากาศยานปีกหมุนดึงลากเชือกนำไปพาดบนเสาแล้วจึงนำเคเบิลที่จะใช้งานจริงพาดตามเชือกนำ โดยจะต้องมีผู้ชำนาญการในด้านการต่อสายเคเบิลเป็นผู้ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของสมาคมเคเบิลโลกเท่านั้น

ส่วนตำแหน่งที่ตั้งเสาจะได้รับการสำรวจชั้นฐานรากทางธรณีวิทยา โดยมีวิศวกรรับรองฐานรากทุกต้น และได้รับการออกแบบจากวิศวกรและผู้ชำนาญการรอบๆ บริเวณจุดตั้งเสาเคเบิล ได้รับการป้องกันไฟฟ้า โดยมีระยะห่างไม่น้อยกว่า 5 เมตร การก่อสร้างเสาและสถานที่สำหรับวางสายเคเบิลตลอดทั้งโครงการฯ จำนวน 127 ต้น โดยกำหนดให้มีการติดตั้งเสาครั้งละ 25 ต้น ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเพื่ออำนวยความสะดวกให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการก่อสร้างติดตั้งเสาเคเบิลโดยใช้แรงงานและผู้ชำนาญการประมาณ 25 คน ในการติดตั้งเสาเคเบิลจำนวน 1 ต้น ในกรณีเสาเคเบิลที่อยู่ใกล้ถนนหรือเส้นทางคมนาคมลำเลียงวัสดุอุปกรณ์ได้สะดวก ใช้ระยะเวลาติดตั้งโดยประมาณ 30 วัน ต่อเสาเคเบิลจำนวน 1 ต้น

การประเมินผลกระทบทางสังคม

การประเมินผลกระทบทางสังคมทั้งทางบวกและทางลบ ในพื้นที่หมู่บ้านแม่เลา โดยแบ่งผลการประเมินออกเป็น 3 ประเด็น คือ

4.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

4.3.2 ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

4.3.3 ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน การถือครองที่ดิน ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในพื้นที่และการรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างระบบขนส่งด้วยสายพานเชียงใหม่ – แม่ฮ่องสอน ซึ่งจากผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลที่กรอกแบบสอบถามในครั้งนี้ พบว่า จำนวนผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชายและเพศหญิงในจำนวนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50 อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 41 – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 26-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.67 และอยู่ในช่วงอายุ 56 ปีขึ้นไปและต่ำกว่า 25 ปี

คิดเป็นร้อยละ 20 และ 3.33 ตามลำดับ ส่วนระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 73.33 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 13.33 และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 6.67 นอกนั้นสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพและไม่ได้รับการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 3.33 (ตาราง 4)

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ อายุและระดับการศึกษา

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	15	50.00
หญิง	15	50.00
รวม	30	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	1	3.33
26-40 ปี	11	36.67
41-55 ปี	12	40.00
56 ปีขึ้นไป	6	20.00
รวม	30	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	22	73.33
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	13.33
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	1	3.33
จบปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2	6.67
ไม่ได้เรียน	1	3.33
รวม	30	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 23.33 และอาชีพพนักงานหรือลูกจ้างหน่วยงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 10 นอกนั้นประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 6.67 และ 3.33 ตามลำดับ โดยผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ

80 รองลงมาคือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001- 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท และ 20,001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.67 และ 3.33 ตามลำดับ

ด้านการถือครองที่ดินทำกิน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีการถือครองที่ดินทำกิน คิดเป็นร้อยละ 63.33 นอกนั้นมีและเป็นเจ้าของที่ดินทำกิน คิดเป็น ร้อยละ 36.67 ส่วนลักษณะการถือครองที่ดินในกรณีที่ไม่มีการถือครองที่ดินทำกิน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการไม่มีที่ทำกิน คิดเป็นร้อยละ 56.67 นอกนั้นไม่มีที่ทำกินแต่เช่า คิดเป็นร้อยละ 10 ส่วนจำนวนการถือครองที่ดินทำกิน พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนการถือครองที่ดินทำกินจำนวนมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.3 รองลงมาคือ 6-10 ไร่และ 1-5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10 และ 6.7 ตามลำดับ (ตาราง 5)

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกอาชีพ รายได้และการถือครองที่ดิน

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
เกษตรกร	7	23.33
ค้าขาย	1	3.33
ธุรกิจส่วนตัว	2	6.67
พนักงาน/ลูกจ้าง	3	10.00
หน่วยงานเอกชน		
รับจ้างทั่วไป	17	56.67
รวม	30	100.00
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	24	80.00
5,001- 10,000 บาท	3	10.00
10,001-15,000 บาท	2	6.67
20,001 ขึ้นไป	1	3.33
รวม	30	100.00
การถือครองที่ดิน		
ไม่มี	19	63.33
มี	11	36.67
รวม	30	100.0

ตาราง 5 (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกอาชีพ รายได้และการถือครองที่ดิน

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
กรณีไม่มีการถือครองที่ดินทำกิน		
ไม่มีที่ทำกิน	17	56.67
ไม่มีแต่เช่า	3	10.00
ไม่ตอบ	10	33.33
รวม	30	100.0
จำนวนการถือครองที่ดินทำกิน		
น้อยกว่า 1 ไร่	1	3.33
1-5 ไร่	2	6.67
6-10 ไร่	3	10.00
11-15 ไร่	1	3.33
มากกว่า 20 ไร่	4	13.33
ไม่ตอบ	19	63.33
รวม	30	100

ในส่วนระยะเวลาของการอาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านแม่เลา พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 86.67 รองลงมาคือ อาศัยอยู่ในระยะเวลา 11-15 ปีและ 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.67 ซึ่งจากการประมวลผลข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับโครงการก่อสร้างระบบขนส่งด้วยสายพานเชียงใหม่ – แม่ฮ่องสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เคยได้รับทราบข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 90 และมีส่วนน้อยที่ไม่เคยรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ คิดเป็นร้อยละ 10 และการรับรู้ข่าวสารของโครงการฯ ส่วนใหญ่รับทราบจากคณะผู้ศึกษาจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยนเรศวรที่ได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 56.67 รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนและวิทยุท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 16.67 และ 13.33 ตามลำดับ (ตาราง 6)

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกระยะเวลาที่อยู่อาศัยและการรับรู้ ข่าวสาร
ของหมู่บ้านแม่เลา

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อยู่อาศัย		
11 - 15 ปี	2	6.67
16-20 ปี	2	6.67
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	26	86.67
รวม	30	100.00
การรับทราบข่าวสาร		
เคย	27	90.00
ไม่เคย	3	10.00
รวม	30	100.00
ประเภทของข่าวสาร		
หนังสือพิมพ์ , แผ่นพับ , โปสเตอร์	1	3.33
วิทยุท้องถิ่น	4	13.33
คณะผู้ศึกษาจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	17	56.67
และมหาวิทยาลัยนเรศวร		
ผู้นำชุมชน	5	16.67
ไม่ตอบ	3	10.00
รวม	30	100.00

ลิขสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์ของมนุษย การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปัจจุบันสภาพการใช้ประโยชน์ด้านที่ดินของหมู่บ้านแม่เลา มีพื้นที่ทั้งหมด
ประมาณ 15,000 ไร่ แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 150 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่ทำการเกษตร
ประมาณ 5,000 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่สะ สภาพของใช้ประโยชน์
ที่ดินของชาวบ้านจะแบ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัยและพื้นที่เกษตรกรรมคือ พื้นที่ปลูกเมืองและปลูกข้าว
ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ แต่ชาวบ้านสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าต้นน้ำที่อยู่ใน
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา – แม่สะ โดยชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์จากการหาของป่าเช่น
สมุนไพรพื้นบ้าน อาหารป่า(เห็ด หน่อไม้) และพื้นที่ทำการเกษตรกรรมของชนเผ่าปกากะญอ

หรือกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในห่อมบ้านกะเหรี่ยงหัวเลา ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวสามารถปลูกข้าวได้ตลอดทั้งปีและชาวบ้านไม่ใช้สารเคมีในพื้นที่นา เพราะเป็นไปตามวิถีชีวิตที่ไม่นิยมใช้สารเคมี หรือหากใช้มักจะส่งผลให้รสชาติของข้าวที่ปลูกนั้นเปลี่ยนไป ทั้งนี้พื้นที่ของหมู่บ้านได้มีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ระหว่างชาวบ้านและเจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โดยการเข้าไปใช้ประโยชน์ของชาวบ้านจะต้องได้รับการยินยอมของเจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่สะก่อน ซึ่งพื้นที่ทำกินของชาวบ้านแม่เลาถือว่าเป็นมรดกจากบรรพบุรุษที่ลูกหลานจะใช้ทำนา ทำสวนเมี่ยงและเลี้ยงสัตว์ได้ตลอดทั้งปี ปัจจุบันพื้นที่ภายในหมู่บ้านมีบางส่วนที่ขายให้แก่ขายทุนแล้ว

1) ผลกระทบทางลบ

จากการสนทนากลุ่มย่อยจำนวน 2 ครั้ง โดยมีผู้ร่วมสนทนาที่เป็นผู้นำชุมชนที่เป็นทางการเช่น ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา – แม่สะ และผู้นำที่ไม่เป็นทางการเช่น กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้นำทางศาสนาและกลุ่มเกษตรกร พบว่า ชาวบ้านคาดว่าหากมีโครงการก่อสร้างระบบขนส่งด้วยสายพานเชิงใหม่-แม่ฮ่องสอน อาจพาดผ่านพื้นที่ป่าของหมู่บ้านซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่าที่ต้องอพยพหรือลดจำนวนลง เกิดการคุกคามพื้นที่ที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า หากเกิดการก่อสร้างขึ้นจริงอาจมีคนภายนอกที่เข้ามาในระหว่างการก่อสร้างเข้าไปหาของป่า อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นคือ มีการขายที่ดินให้แก่ขายทุนเพิ่มมากขึ้น แต่สิ่งสำคัญที่สุดที่ชาวบ้านมีความคิดเห็นว่าจะเกิดขึ้นหากมีโครงการฯ ด้านการใช้ประโยชน์ด้านที่ดินคือ การสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ต้นน้ำของหมู่บ้านและเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม หากมีโครงการฯ ชาวบ้านไม่สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าได้เช่น การหาหน่อไม้ รังผึ้ง เห็ด ไม้พื้น ซึ่งจากการสูญเสียพื้นที่ในการสร้างโครงการฯ ยังส่งผลกระทบต่อการเดินทางอ้อมพื้นที่จากเดิมเคยใช้เป็นเส้นทางเดินป่า แต่หากมีการก่อสร้างอาจจะต้องเดินทางโดยสร้างเส้นทางใหม่ที่ไกลกว่าเดิม และส่งผลกระทบต่อพรรณพืชและแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าบางชนิด และการสูญเสียที่ดินบริเวณจุดก่อสร้าง ซึ่งอาจก่อให้เกิดดินสไลด์ในช่วงฤดูฝนมีอัตราเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่ม เสาโครงเหล็กและสถานีปลูกกล้วยไม้เพราะไม่มีดินสำหรับยึดเกาะ จึงอาจเกิดความเสียหายกับที่ดินบริเวณก่อสร้างและบริเวณพื้นที่ป่าไม้ใกล้เคียงได้

ประเด็นด้านผลประโยชน์ในการใช้ที่ดิน ชาวบ้านคาดว่าจะเป็นการใช้ประโยชน์แบบไม่คุ้มค่า ผู้ได้รับผลประโยชน์หรือได้ใช้ที่ดินจำเฉพาะกลุ่ม คือ เจ้าของโครงการ อาจจะทำให้เกิดการกว้านซื้อที่ดิน หากมีการก่อสร้างในพื้นที่ของชาวบ้านจะทำให้เสียพื้นที่ที่ทำกินสูญเสียรายได้และอาชีพ การตัดถนนผ่านไปยังพื้นที่ก่อสร้าง อาจทำให้พืชผลที่ปลูกได้รับความเสียหาย ขณะที่ไปทำงานในไร่หรือไปหาของป่า หรืออาจเกิดอันตรายหากกระแสไฟฟ้ารั่ว ทั้งนี้ชาวบ้านคาดว่าจะการก่อสร้างดังกล่าวจะไม่ได้รับความยินยอมจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่สะ

เพราะเป็นพื้นที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำที่อุดมสมบูรณ์ มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษาอย่างเคร่งครัด

“วันหน้าลูกหลานจะว่าเอาว่า ในสมัยพ่อแม่ ทำไมถึงตัดสนใจซื้อสร้างกระเช้า ลอยฟ้า ป่าไม้ในหมู่บ้านก็ถูกทำลาย บ่มีหน่อ เห็ดฮ้อกิน บ่มีน้ำฮ้อใช้ ขาดดีที่ฮ้อนายทุนจนบ่มีดี ทำกิน” (นางขวัญเรือน พรหมถึงแก้ว)

2) ผลกระทบทางบวก

กลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนาส่วนใหญ่ไม่แสดงความคิดเห็นด้านการใช้ประโยชน์ที่จะก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ทางบวกโดยตรง ทั้งนี้ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นผลกระทบทางบวกที่อาจจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยทางอ้อมเช่น พื้นที่ที่ต้องก่อสร้างเสาโครงเหล็ก จะมีบริเวณพื้นที่โล่งเตียนประมาณ 2 ไร่ ซึ่งหากต้องสูญเสียพื้นที่ตั้งเสาโครงเหล็กจำนวน 5 เสา รวมพื้นที่ที่ต้องสูญเสียเป็นจำนวน 10 ไร่ เจ้าของโครงการอาจต้องชดเชยค่าเสียหายอย่างเป็นทางการเป็นธรรมเนียมในกรณีหากเป็นพื้นที่ป่าหรือพื้นที่สาธารณะคณะกรรมการหมู่บ้านจะนำค่าชดเชยดังกล่าวไปพัฒนาหมู่บ้านต่อไป หรือหากจำเป็นต้องสร้างเสาโครงเหล็กในที่ดินทำกินของชาวบ้าน ค่าชดเชยจากการขายที่ดินหรือเช่าซื้ออาจเป็นทุนในการดำรงชีวิตและต้นทุนในการประกอบอาชีพใหม่ แต่ผลประโยชน์ทางอ้อมดังกล่าว จะเกิดขึ้นในระยะเวลาที่สั้นเท่านั้น หากกรรมสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์ที่ดินตกเป็นของนายทุน

จากผลการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคมด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ โดยผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงถึงความแตกต่างทั้งในระดับปัญหาในปัจจุบันและผลกระทบถ้ามีโครงการ โดยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน สรุปได้ ตาราง 7

ตาราง 7 แสดงระดับผลกระทบด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การใช้ประโยชน์จากที่ดิน	ระดับปัญหาในปัจจุบัน		ผลกระทบถ้ามีโครงการฯ	
	\bar{X}	ระดับปัญหา	\bar{X}	ระดับผลกระทบ
สภาพที่อยู่เกิดการเปลี่ยนแปลง (การถือครอง การอพยพ)	(+) 0.60	น้อยที่สุด	(-) 2.23	ปานกลาง
สภาพพื้นที่ทำกิน	(+) 0.97	น้อย	(-) 2.57	มาก
สภาพพื้นที่สาธารณประโยชน์	(+) 0.50	น้อยที่สุด	(-) 2.83	มาก
สภาพพื้นที่ป่าต้นน้ำ	(+) 0.70	น้อยที่สุด	(-) 2.70	มาก
สภาพพื้นที่ป่าใช้สอย	(+) 0.73	น้อยที่สุด	(-) 2.63	มาก
รวม	(+) 0.70	น้อยที่สุด	(-) 2.59	มาก

จากตาราง 7 แสดงระดับผลกระทบด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทั้งในระดับปัญหาในปัจจุบันและผลกระทบถ้ามีโครงการฯ ในหมู่บ้านแม่เลาโดยภาพรวม พบว่า ปัจจุบันสภาพการใช้ประโยชน์ในด้านการถือครอง การอพยพ พื้นที่สาธารณประโยชน์ พื้นที่ป่าต้นน้ำและพื้นที่ป่าใช้สอยอยู่ในระดับปัญหาน้อยที่สุด ($\bar{X} = (+) 0.70$) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า สภาพพื้นที่ทำกินเป็นปัญหาในระดับน้อย นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อยที่สุด และระดับผลกระทบถ้ามีโครงการฯ พบว่า โดยภาพรวมการใช้ประโยชน์ที่ดินในด้านพื้นที่ทำกิน พื้นที่สาธารณะประโยชน์พื้นที่ป่าต้นน้ำ และพื้นที่ป่าใช้สอย อยู่ในผลกระทบทางลบในระดับมาก ($\bar{X} = (-) 2.59$) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า สภาพที่อยู่เกิดการเปลี่ยนแปลง(การถือครอง การอพยพ) เป็นปัญหาในระดับปานกลาง นอกนั้นเป็นผลกระทบทางลบในระดับมาก

น้ำและการใช้น้ำ

ปัจจุบันการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค เช่น ซักผ้า ทำความสะอาดต่างๆ ภายในครัวเรือน และพื้นที่เกษตรกรรมของหมู่บ้านแม่เลาได้รับประโยชน์จากพื้นที่ต้นน้ำที่เป็นน้ำประปาภูเขาที่มีเพียงพอต่อความต้องการใช้ของคนทั้งหมู่บ้านสามารถใช้ได้ตลอดทั้งปี โดยอาศัยคอยแม่ยะ (ห้วยแม่ยะ) ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของหมู่บ้านเป็นต้นน้ำของบ้านแม่เลาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันทำการเกษตร ส่วนน้ำที่ใช้สำหรับการบริโภคนิยมรับประตายน้ำบรรจุถัง โดยมีค่าใช้จ่ายค่าน้ำ 1 ถึงในราคา 30 บาท หรือบางครั้งเรือนจะรับประตายน้ำบ่อ โดยน้ำที่ใช้ในชีวิตประจำวันจะมีเครื่องกรอง เพราะในช่วงฤดูฝนน้ำจะขุ่น ชาวบ้านจำเป็นต้องกรองก่อนนำมาใช้จากการเล่าเรื่องราวของโครงการพัฒนาในหมู่บ้านที่ผ่านมา ซึ่งหากมีการขุดเสาไฟฟ้าบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่ต้นน้ำจะกระทบต่อน้ำที่ใช้นในหมู่บ้าน คือ น้ำจะมีสีแดง ขุ่น ไม่สามารถใช้

ประโยชน์ได้ หากเกิดโครงการขนาดใหญ่ย่อมนำมาสู่ผลกระทบต่อการใช้งานในหมู่บ้านแม่เลาอย่างแน่นอน

1) ผลกระทบทางลบ

จากการสนทนากลุ่มย่อยชาวบ้านได้คาดการณ์เกี่ยวกับผลกระทบด้านน้ำและการใช้น้ำ ชาวบ้านคาดว่าหากมีโครงการก่อสร้างอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการใช้น้ำ คือมีตะกอนปะปนในแหล่งน้ำของหมู่บ้าน ซึ่งจะส่งผลให้น้ำเกิดความสกปรกไม่สามารถใช้การได้ อาจเกิดน้ำป่าไหลหลาก หรือในช่วงระหว่างการก่อสร้างอาจมีการชะล้างของน้ำที่มีส่วนผสมของปูนซีเมนต์ เศษวัสดุก่อสร้างปนเปื้อนหรือขยะ และสิ่งปฏิกูลในน้ำที่ชาวบ้านใช้ประโยชน์ได้และชาวบ้านมีความกังวลว่าหากเสาที่จะก่อสร้างอยู่ในพื้นที่ต้นน้ำ จะส่งผลกระทบต่อการใช้งานในหมู่บ้านเช่น ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการของชาวบ้าน นอกจากจะต้องซื้อน้ำดื่มแล้ว ยังต้องซื้อน้ำเพื่อใช้ในครัวเรือนอีกด้วย รวมถึงการขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้งระหว่างผู้ใช้น้ำในหมู่บ้านเกษตรกรที่ใช้น้ำในพื้นที่เกษตรกรรมและผู้ก่อสร้างโครงการฯ อีกทั้งหากก่อสร้างอาจทำให้ปิดกั้นทางไหลของน้ำ ทำให้น้ำเปลี่ยนทิศทางและเกิดน้ำท่วมบ้านเรือนและพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน จากผลการศึกษาระยะห่างระหว่างแหล่งน้ำผิวดินกับจุดตั้งเสาและสถานีโครงการที่ใกล้ที่สุด โดยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์(GIS) ในแนวเส้นทางโครงการก่อสร้างระบบขนส่งด้วยสายพาน ในพื้นที่หมู่บ้าน แม่เลา สรุปได้ดังรายละเอียดจากตาราง 8

ตาราง 8 แสดงระยะห่างระหว่างแหล่งน้ำผิวดินกับจุดตั้งเสาและสถานีโครงการที่ใกล้ที่สุด

หมายเลขเสา	ลักษณะเสา	ระยะห่างจากแหล่งน้ำที่ อยู่ใกล้ที่สุด (เมตร)
MP30	เสาโครงเหล็ก	292
MP31	สถานี Pulley	169
MP32	เสาโครงเหล็ก	158
MP33	เสาโครงเหล็ก	416
MP34	เสาโครงเหล็ก	176

จากตาราง 8 แสดงระยะห่างระหว่างแหล่งน้ำผิวดินกับจุดตั้งเสาและสถานีโครงการที่ใกล้ที่สุด พบว่า เสาโครงเหล็ก และ สถานี Pulley หมายเลข MP32 MP31 และ MP34 มีระยะห่างจากแหล่งน้ำที่อยู่ใกล้ที่สุด คือ ลำห้วยแม่เลา เป็นระยะทาง 158 169 และ 176 เมตร ตามลำดับ ส่วนเสาโครงเหล็กหมายเลข MP30 และ MP33 มีระยะห่างจากแหล่งน้ำที่ไกลกว่าประมาณ 292

และ 416 เมตร ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าระยะทางการก่อสร้างเสาจัดอยู่ในระดับใกล้เคียงน้ำที่อาจเสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบทางลบ

2) ผลกระทบทางบวก

ผู้เข้าร่วมสนทนาได้ร่วมกันวิเคราะห์ผลกระทบทางบวกด้านน้ำและการใช้น้ำ และได้ร่วมแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบทางบวกคือ ในระหว่างการก่อสร้างโครงการอาจจำเป็นต้องใช้น้ำเป็นส่วนประกอบในการก่อสร้าง ซึ่งแหล่งน้ำที่ใกล้หมู่บ้านคือ ลำห้วยแม่เลา ทางบริษัทอาจจะมีการสร้างอ่างเก็บน้ำเฉพาะ เพื่อดำเนินการก่อสร้างที่มีระบบการจัดเก็บน้ำที่ดี และเมื่อเสร็จสิ้นการก่อสร้าง อ่างเก็บน้ำดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อชาวบ้านในการกักเก็บน้ำสำรอง เพื่อใช้ในพื้นที่เกษตรกรรม หรือปล่อยทิ้งไว้ให้กลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาตามธรรมชาติ

จากผลการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคมด้านคุณค่าการใช้น้ำประโยชน์ของมนุษย์ โดยผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงถึงความแตกต่างทั้งในระดับปัญหาในปัจจุบันและผลกระทบถ้ามีโครงการ โดยด้านน้ำและการใช้น้ำ สรุปได้ตาราง 9

ตาราง 9 แสดงระดับผลกระทบด้านน้ำและการใช้น้ำ

น้ำและการใช้น้ำ	ระดับปัญหาในปัจจุบัน		ผลกระทบถ้ามีโครงการฯ	
	\bar{X}	ระดับปัญหา	\bar{X}	ระดับผลกระทบ
แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค	(+) 1.13	ปานกลาง	(-) 2.73	มาก
ปริมาณการใช้น้ำ	(+) 1.10	น้อย	(-) 2.53	มาก
คุณภาพของแหล่งน้ำ	(+) 1.00	น้อย	(-) 2.67	มาก
รวม	(+) 1.08	น้อย	(-) 2.64	มาก

จากตาราง 9 แสดงระดับผลกระทบด้านน้ำและการใช้น้ำ ทั้งในระดับปัญหาที่ปัจจุบันและผลกระทบถ้ามีโครงการฯ ในหมู่บ้านแม่เลา พบว่า โดยภาพรวม ปัจจุบันปริมาณการใช้น้ำและคุณภาพแหล่งน้ำในหมู่บ้านแม่เลา อยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{X} = (+) 1.08$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ระดับปัญหาเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค อยู่ในระดับปัญหปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับปัญหาน้อย และระดับผลกระทบถ้ามีโครงการ พบว่า ในภาพรวมเรื่องน้ำและการใช้น้ำเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ปริมาณการใช้น้ำและคุณภาพแหล่งน้ำในหมู่บ้านแม่เลาคาดว่าจะเกิดผลกระทบทางลบในระดับมาก ($\bar{X} = (-) 2.64$)

ภาพที่ 19 ชาวบ้านใช้ประโยชน์จากน้ำแม่เลา
ในการทำมาสดาของใช้ในครัวเรือน

การคมนาคม

สภาพการคมนาคมในหมู่บ้านแม่เลาจะอาศัยถนนทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1095 เป็นหลักจากเชียงใหม่ผ่าน อำเภอแม่แตง อำเภอป่าเย็บ ถึง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ระยะทางประมาณ 245 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5 ชั่วโมง สภาพถนนลาดชัน คดเคี้ยวไปมา จากการสังเกต ปัจจุบันสภาพถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีตกว้าง 4 เมตร และมีถนนสายหลักสาย เชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน ชาวบ้านใช้ประโยชน์ในการสัญจรไปมาระหว่างภายในหมู่บ้านและต่างอำเภอ

1) ผลกระทบทางลบ

ผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นด้านการคมนาคมคือ ผลกระทบทางด้านเสียง เพราะจำเป็นต้องใช้เฮลิคอปเตอร์ในการขนส่งวัสดุก่อสร้าง ซึ่งจะเสียงที่รบกวน ทำให้เสียสุขภาพจิตกับเด็กและผู้ใหญ่ และสัตว์เลี้ยงในหมู่บ้าน หรือในระหว่างการก่อสร้างการบรรทุก วัสดุก่อสร้างด้วยรถบรรทุกอาจส่งผลกระทบต่อถนนที่ใช้ในหมู่บ้าน เช่น เกิดการฝุ่นฟุ้ง ชำรุดหรือ อาจใช้ประโยชน์ไม่ได้ ที่เกิดจากการบรรทุกเกินอัตราและความถี่ของการบรรทุกต่อวัน และอาจส่งผลต่อการเกิดอุบัติเหตุกับเด็กเล็กในหมู่บ้าน ทั้งนี้ชาวบ้านแม่เลาเสนอความคิดเห็นว่าหลังจาก การเกิดโครงการฯ ชาวบ้านมีความกังวลเรื่องน้ำมันล่อลื่นจากตัวกระเช้าที่อาจตกในพื้นที่ดินน้ำ หรือในพื้นที่ป่า ทำให้เกิดการสะสมและปนเปื้อนในแหล่งน้ำ เป็นอันตรายต่อผู้ใช้น้ำในหมู่บ้าน อีกทั้งพื้นที่ของหมู่บ้านแม่เลามีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่สะ เมื่อถึงช่วง ฤดูแล้งจะต้องมีการสำรวจไฟป่าด้วยเฮลิคอปเตอร์ ซึ่งมีโครงการกระเช้าลอยฟ้า อาจเกิดอุบัติเหตุ ชนกันระหว่างเฮลิคอปเตอร์กับเสาโครงเหล็กหรืออาจบินเกี่ยวขาดสายเคเบิลของโครงการฯ

ขาดและตกลงมาในพื้นที่ป่าหรือพื้นที่ที่อยู่อาศัยของชาวบ้านในหมู่บ้านแม่เลา นอกจากนี้ในระหว่างการดำเนินการก่อสร้างจะทำให้มีปริมาณรถที่สัญจรมากขึ้นกว่าปกติ การขนส่งวัสดุก่อสร้างอาจทำให้ถนนอาจชำรุดเสียหาย มีมลภาวะทางเสียงและฝุ่นละอองเพิ่มขึ้น ในการขนส่งวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างโดยเฮลิคอปเตอร์ จะทำให้เกิดเสียงรบกวนชาวบ้าน อาจเกิดอุบัติเหตุจากการขนส่งและหากมีการก่อสร้างหรือขนส่งในช่วงกลางคืนจะทำให้รบกวนเวลาพักผ่อน เมื่อเปิดดำเนินการจะทำให้ผู้ประกอบการเดินรถโดยสารสายเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอนหรือรถรับจ้างได้รับผลกระทบ ขาดรายได้และอาจมีจำนวนลดน้อยลง

“อย่างคนชาวบ้านแม่เลาคงไม่มีโอกาสขึ้นกระเช้า เพราะมันแพงและไม่มีความปลอดภัยในหมู่บ้าน แต่คงจะเป็นความสะดวกสบายของคนที่เดินทางไปเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอนเท่านั้น” (นางสมศรี หน่อสาร รองประธานกองทุนหมู่บ้านแม่เลา)

2) ผลกระทบทางบวก

เมื่อเจ้าของโครงการได้ดำเนินการก่อสร้างเสาโครงเหล็ก โดยใช้ถนนในหมู่บ้านเป็นหลักในการสัญจรไปมา ซึ่งอาจมีการซ่อมแซม ปรับปรุงถนนในหมู่บ้านให้แข็งแรงทนทานกว่าเดิม ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวบ้านได้รับประโยชน์ทางอ้อมจากโครงการดังกล่าว นอกจากนี้ชาวบ้านยังได้แสดงความคิดเห็นเมื่อเปิดใช้บริการของโครงการฯ ดังกล่าว ซึ่งเป็นผลกระทบทางบวกที่ส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้กับสถานีหลักและสถานีย่อยจะได้รับประโยชน์โดยตรงคือ กระเช้าไฟฟ้าสามารถหย่อนระยะทางจากเชียงใหม่ไปจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จริง ทั้งยังคิดค่าบริการในอัตราพิเศษสำหรับคนในพื้นที่ที่ต้องการใช้บริการและเมื่อมีเหตุจำเป็นต้องใช้บริการก็สามารถใช้บริการได้ เช่น การขนย้ายผู้ป่วย การติดต่อราชการ เป็นต้น

จากผลการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคมด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ โดยผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงถึงความแตกต่างทั้งในระดับปัญหาในปัจจุบันและผลกระทบถ้ามีโครงการ ด้านการคมนาคม สรุปได้ตาราง 10

ตาราง 10 แสดงระดับผลกระทบด้านการคมนาคม

สภาพการคมนาคม	ระดับปัญหาในปัจจุบัน		ผลกระทบถ้ามีโครงการฯ	
	\bar{X}	ระดับปัญหา	\bar{X}	ระดับผลกระทบ
สภาพถนน	(+) 0.60	น้อยที่สุด	(-) 2.13	ปานกลาง
สภาพการจราจร	(+) 0.57	น้อยที่สุด	(-) 2.13	ปานกลาง
ความสะดวกในการสัญจร ติดต่อกัน	(+) 0.80	น้อย	(-) 2.13	ปานกลาง
ความปลอดภัยในการคมนาคม	(+) 0.67	น้อยที่สุด	(-) 2.17	ปานกลาง
รวม	(+) 0.66	น้อยที่สุด	(-) 2.14	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงระดับผลกระทบด้านการคมนาคมทั้งในระดับปัญหาปัจจุบัน และผลกระทบถ้ามีโครงการฯ ในหมู่บ้านแม่เลาโดยภาพรวม พบว่า ปัจจุบันสภาพถนน สภาพการจราจร ความสะดวกในการคมนาคม อยู่ในระดับปัญหาน้อยที่สุด ($\bar{X} = (+) 0.66$) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ความสะดวกในการสัญจรติดต่อกันอยู่ในระดับปัญหาน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับปัญหาน้อยที่สุด และระดับผลกระทบถ้ามีโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมทุกตัวบ่งชี้ของสภาพการคมนาคม ไม่ว่าจะเป็นสภาพถนน สภาพการจราจร ความสะดวกในการสัญจร ความสะดวกในการคมนาคม อยู่ในระดับผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = (-) 2.14$)

ภาพที่ 20 สภาพถนนระหว่างเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอนในหมู่บ้านแม่เลา

พลังงาน

ปัจจุบันชาวบ้านแม่เลาใช้กระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแม่แตง ชาวบ้านบางครัวเรือนที่มีฐานะยากจนจะได้รับการสนับสนุนให้มีการใช้แผงโซลาร์เซลล์ จากการสนทนากลุ่มย่อย พบว่า ปริมาณไฟฟ้าไม่เพียงพอกับความต้องการของชาวบ้าน โดยเฉพาะช่วงค่ำ ไฟฟ้าจะดับบ่อย บางครั้งไฟดับไม่เป็นเวลา และไม่มีเครื่องปรับอากาศในห้องนอน ซึ่งในระหว่างการก่อสร้างและเมื่อเปิดบริการชาวบ้านเกรงว่ากระแสไฟฟ้าอาจจะไม่เพียงพอกับการใช้ไฟในบ้าน รวมถึงอันตรายที่อาจเกิดจากการทำปฏิกิริยาระหว่างเสาไฟฟ้าแรงสูงกับกระแสไฟฟ้า อาจทำให้เกิดกระแสไฟฟ้าช็อตบ่อยครั้งขึ้น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการใช้ไฟฟ้าภายในหมู่บ้านและในกรณีที่กำลังขนส่งผู้โดยสาร

1) ผลกระทบทางลบ

ชาวบ้านแม่เลาแสดงความคิดเห็นว่า การใช้ไฟฟ้าและพลังงานในปริมาณมากทำให้สิ่งแวดล้อมทรุดโทรมธรรมชาติ ซึ่งการใช้พลังงานไฟฟ้าส่งผลต่อการเกิดภาวะโลกร้อน ซึ่งปัจจุบันได้มีการรณรงค์ประหยัดไฟฟ้า เพื่อลดภาวะโลกร้อน โดยชาวบ้านแม่เลาถึงแม้จะตั้งอยู่ใกล้พื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์ก็ยังคงได้รับผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ซึ่งสังเกตได้จากอุณหภูมิภายในหมู่บ้านที่ร้อนผิดปกติ จากเดิมที่มีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี แต่ปัจจุบันในตอนกลางวันกลับมีอุณหภูมิสูงกว่าแต่ก่อนประมาณ 1-2 องศาเซลเซียส จากการสนทนากลุ่มชาวบ้านแม่เลามีความคิดเห็นว่าการสร้างกระเช้าลอยฟ้า ทำให้สูญเสียพลังงานไฟฟ้าที่ไม่คุ้มค่า หากมีโครงการฯ และมีผู้โดยสารไม่ถึง 25 คน จะเป็นการสูญเสียพลังงานไฟฟ้าอย่างโดยเปล่าประโยชน์ อาจทำให้ปริมาณกระแสไฟฟ้าในหมู่บ้านลดลง และไม่เพียงพอต่อการใช้งานในหมู่บ้าน

“กระเช้าไฟฟ้าจะเอาไฟดีไหนมาใช้ ดึงวันนี้ก็มีปัญหาไฟดับอยู่แล้ว ถ้ามีโครงการจะต้องเกิดปัญหากับการไฟฟ้าในบ้านแน่นอน” (นางสุพิน สมวิลาศ รองประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน)

2) ผลกระทบทางบวก

การใช้พลังงานไฟฟ้าเป็นตัวขับเคลื่อนในโครงการฯ เจ้าของโครงการจะต้องมีแนวทางในการจัดการระบบไฟฟ้าและสำรองไฟฟ้าในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน โดยอาศัยกระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแม่แตง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนที่ได้กระแสไฟฟ้าจากเขื่อนภูมิพลเป็นหลัก ซึ่งหากมีโครงการกระเช้าลอยฟ้า ชาวบ้านคาดว่าปริมาณการใช้ไฟฟ้าคงเพียงพอต่อความต้องการของชาวบ้านแม่เลา เพราะเจ้าของโครงการจะต้องมีการสำรองไฟฟ้าใช้ในการขนส่งและในกรณีฉุกเฉิน ซึ่งเป็นสิ่งที่อยากจะให้เกิดขึ้นเมื่อเปิดให้บริการกระเช้าลอยฟ้า

จึงต้องมีการเตรียมการ วางแผนและสำรองไฟฟ้าใช้ในโครงการ จึงอาจเป็นผลพลอยได้ช่วยให้ชาวบ้านแม่เลามีไฟฟ้าใช้ตามความต้องการและมีสถิติไฟดับที่ลดลง

จากผลการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคมด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ โดยผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงถึงความแตกต่างทั้งในระดับปัญหาในปัจจุบันและผลกระทบถ้ามีโครงการ ด้านพลังงานไฟฟ้า สรุปได้ตาราง 11

ตาราง 11 แสดงระดับผลกระทบด้านพลังงานไฟฟ้า

พลังงานไฟฟ้า	ระดับปัญหาในปัจจุบัน		ผลกระทบถ้ามีโครงการฯ	
	\bar{X}	ระดับปัญหา	\bar{X}	ระดับผลกระทบ
ความสม่ำเสมอของกระแสไฟฟ้า	(+)1.70	ปานกลาง	(-)2.50	ปานกลาง
ปริมาณของกระแสไฟฟ้า	(+)1.43	ปานกลาง	(-)2.50	มาก
ค่าไฟฟ้า	(+)1.37	น้อย	(-)2.50	มาก
รวม	(+)1.50	น้อย	(-)2.50	มาก

จากตาราง 11 แสดงระดับของปัญหาในปัจจุบันเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าของหมู่บ้านแม่เลา โดยภาพรวม เกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้าอยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{X} = (+)1.50$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ความสม่ำเสมอและปริมาณของกระแสไฟฟ้า อยู่ในระดับปัญหามานกลาง ส่วนค่าไฟฟ้าอยู่ในระดับปัญหาน้อย และระดับผลกระทบถ้ามีโครงการโดยภาพรวม พบว่า ปริมาณของกระแสไฟฟ้าและค่าไฟฟ้า อยู่ในระดับผลกระทบมาก ($\bar{X} = (-)2.50$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ความสม่ำเสมอของกระแสไฟฟ้า อยู่ในระดับผลกระทบปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับผลกระทบทางลบมาก

ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

เศรษฐกิจและสังคม

หมู่บ้านแม่เลามีชาวบ้านที่เป็นชนเผ่าพื้นเมืองและชนเผ่าปกากะญออาศัยอยู่รวมกัน ซึ่งส่วนใหญ่มีบัตรประจำตัวประชาชน นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ฟังพาทอาศัยซึ่งกันและกัน ถึงแม้จะมีวัฒนธรรมการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันไปบ้างตามความเชื่อทางศาสนาแต่ก็ยังสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มี

ความใกล้ชิดกับธรรมชาติที่สมบูรณ์ผนวกกับความเจริญบางอย่างที่เข้ามาในหมู่บ้านตามกระแสความทันสมัย แต่ก็ยังไม่กระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านแม่เลามากจนเกินไป แต่อาจมีบ้างในภาวะทางเศรษฐกิจถดถอย ด้วยอัตราค่าน้ำมันที่สูงขึ้นส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ทำให้แต่ละครัวเรือนต้องประหยัดคอคอม น้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว โดยการพึ่งพาปัจจัยภายนอกให้น้อยที่สุด เพื่อนำเงินที่หามาได้ไว้ใช้จ่ายสำหรับค่าอาหาร ค่าศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน ด้วยต้นทุนของความยากจนในหมู่บ้านแม่เลา ในปัจจุบันส่งผลให้ชาวบ้านมีการทำบุญเข้าวัดน้อยลง เป็นเหตุให้เกิดความขาดแคลนด้านอาหาร ค่าใช้จ่ายภายในศาสนสถาน ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่มักจะประกอบอาชีพเกษตรกรรม หากเข้ากินค่าผนวกกับภาวะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ จึงส่งผลกระทบต่อการทำบุญและการเข้าวัดบ้าง

นอกจากนี้ภายในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มกัน เช่นกลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยง กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุและโครงการอยู่ดีมีสุข ซึ่งชาวบ้านแม่เลาต้องการสืบทอดวิถีชีวิตชานาให้แก่ลูกหลาน เพื่อไม่ต้องการให้อพยพคนรุ่นหลังให้ออกจากพื้นที่ ทั้งนี้ยังมีอิทธิพลจากความเจริญทางวัฒนธรรม เช่นวัฒนธรรมการแต่งกายของคนพื้นเมืองและคนปกากะญอ ที่มีความทันสมัย เน้นความสะดวกสบาย ทำให้การแต่งกายแบบพื้นเมืองหรือการแต่งกายประจำเผ่าลดน้อยลง จะเห็นได้เฉพาะในพิธีกรรมสำคัญเท่านั้น เช่น วันสำคัญทางศาสนา ซึ่งมักจะพบเห็นวัยกลางคนหรือผู้สูงอายุเท่านั้น ที่ยังอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิม ส่วนเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านยังนิยมแต่งกายตามกระแสนิยม ส่วนด้านการกลมกลืนทางวัฒนธรรมมากขึ้นจากการที่ความเจริญเข้าถึงหมู่บ้านอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการผสมผสานวัฒนธรรมทางภาษาเมืองและภาษาของชนเผ่าดั้งเดิมได้จากคนรุ่นใหม่นิยมซึ่งทางหมู่บ้านตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมไว้ โดยการกำหนดให้แต่งกายประจำชนเผ่าในวันพระ เป็นต้น

1) ผลกระทบทางลบ

จากการสนทนากลุ่มย่อยชาวบ้านแม่เลาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมในท้องถิ่น ชาวบ้านคิดว่าโครงการดังกล่าวอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชนเผ่า เช่นเมื่อก่อนมีการเพาะปลูก ทำสวน หากมีโครงการชาวบ้านจะนิยมไปประกอบอาชีพประดิษฐ์ของที่ระลึกจำหน่ายเพียงอย่างเดียว ทำให้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพจากแรงงานในภาคเกษตรไปสู่ภาคธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ เพราะเมื่อนักท่องเที่ยวมีจำนวนมากขึ้น การประกอบอาชีพเกี่ยวกับบริการมักมีรายได้มากกว่าการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมความเจริญอาจทำให้วัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านบางอย่างสูญหายไป รวมถึงความเชื่อหรือความเคารพในสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือศาสนสถาน การมีคนต่างถิ่นเข้ามามากขึ้นทำให้เกิดการ

ขยายตัวของชุมชน มีความหนาแน่นของประชากรเพิ่มขึ้น การควบคุมหรือปกครองยากลำบาก อาจทำให้เกิดอาชญากรรม ปัญหาสังคม ยาเสพติด นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติอาจเข้ามาทำลายวัฒนธรรม ทำให้สภาพสังคมเปลี่ยนไปเป็นเมืองที่มีแต่ชาวต่างชาติ เหมือนอำเภอป่าเย็บ ชาวชนอาจแต่งกายเลียนแบบชาวต่างชาติ และชาวบ้านเกรงว่าจะเกิดการจัดสรรผลประโยชน์ไม่ลงตัว ทำให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน คนที่ได้รับประโยชน์ไม่ใช่คนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่จะเป็นกลุ่มผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ด้านการค้าขายริมทางชาวบ้านแสดงความคิดเห็น หากมีโครงการฯ เกิดขึ้นจริงจะส่งผลให้ชาวบ้านขาดรายได้ ทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมบริโภคอาหารจากป่า ด้านการใช้แรงงานชาวบ้านมีความกังวลว่า เจ้าของโครงการอาจจะไม่จ้างแรงงานในพื้นที่ และเมื่อมีความเจริญเข้ามาสู่หมู่บ้านแล้วจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิถีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม หากมีการก่อสร้างโครงการทำให้มีบุคคลภายนอกเข้ามาอาศัย จะเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน และหากมีการสร้างกระเช้าลอยฟ้าลูกหลานในอนาคต อาจกล่าวหาว่าเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาดของคนรุ่นก่อน ที่เห็นแก่ตัว ทำลายทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนของตนเอง จนไม่เหลือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าไว้ให้คนรุ่นหลัง

“โครงการดังกล่าวฯ น่าจะมีผลกระทบด้านพฤติกรรมของคนในหมู่บ้าน วิถีชีวิตต้องเปลี่ยนไปเช่น จากที่เคยไปเก็บหน่อกล้วยขายของที่ระลึกตามสถานีขึ้นลงให้นักท่องเที่ยวเท่านั้น” (อาจารย์สงวน จันทร์ทะเล ศูนย์ศึกษาธรรมชาติปางแฟน)

2) ผลกระทบทางบวก

ผลกระทบทางบวกที่อาจเกิดคือ ชาวบ้านได้จำหน่ายของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านแม่เลา เช่น ผ้าทอปกากอญหรือกะเหรี่ยง ไม้กวาด พวงกุญแจ ซึ่งเป็นรายได้เสริมจากอาชีพเกษตรกรรม โดยส่งขายตามสถานีหลักและสถานีย่อยของโครงการ ซึ่งคาดว่าจะสามารถเพิ่มรายได้ให้กับชาวบ้านโดยเฉลี่ยมากกว่า 5,000 บาทต่อเดือน การกำหนดค่าเช่าพื้นที่ตั้งเสาจากเจ้าของโครงการ ซึ่งเงินดังกล่าวคณะกรรมการหมู่บ้านสามารถนำมาพัฒนา ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในหมู่บ้านได้ หรือจำเป็นต้องเสียภาษีการเช่าที่ดินให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ตรวจสอบดูแลพื้นที่ตั้งเสา ซึ่งการรวมกลุ่มของคณะกรรมการถือเป็นการมีส่วนร่วมในการจัดการบริหารเงินกองทุนให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อหมู่บ้านอย่างคุ้มค่าสามารถสืบทอดให้คนรุ่นหลังได้

“ถ้ามีสถานีย่อยที่บ้านแม่เลา เศรษฐกิจ รายได้ก็จะดีขึ้นกว่าเดิม เพราะชาวบ้านสามารถมีหุ้นส่วนจากการเช่าพื้นที่ตั้งเสา นอกจากนี้ยังมีรายได้จากการขายของที่ระลึกและที่พัก ของนักท่องเที่ยว” (นายบุญทรัพย์ เชื้อเจ็ดตน ผู้ใหญ่บ้านแม่เลา)

จากผลการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคมด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต โดยผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงถึงความแตกต่างทั้งในระดับปัญหาในปัจจุบัน และผลกระทบถ้ามีโครงการ ด้านพลังงานไฟฟ้า สรุปได้ตาราง 12

ตาราง 12 แสดงระดับผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม

เศรษฐกิจและสังคม	ระดับปัญหาในปัจจุบัน		ผลกระทบถ้ามีโครงการฯ	
	\bar{X}	ระดับปัญหา	\bar{X}	ระดับผลกระทบ
อาชีพ	(+)1.23	น้อย	(-)2.17	ปานกลาง
รายได้	(+)1.40	น้อย	(-)2.37	มาก
ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน	(+)0.60	น้อยที่สุด	(-)1.73	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมของชุมชน	(+)0.67	น้อยที่สุด	(-)1.43	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมของชาวบ้านกับกิจกรรมในชุมชน	(+)0.67	ปานกลาง	(-)1.50	ปานกลาง
ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น	(+)0.57	น้อยที่สุด	(-)1.30	น้อย
รวม	(+)0.86	น้อย	(-)1.75	ปานกลาง

จากตาราง 12 แสดงระดับผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับปัญหาในปัจจุบัน และผลกระทบถ้ามีโครงการฯ ในพื้นที่หมู่บ้านแม่เลา โดยภาพรวม พบว่า ปัญหาอยู่ในปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = (+)0.86$) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า การมีส่วนร่วมของชาวบ้านกับกิจกรรมในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและ การมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย และระดับผลกระทบถ้ามีโครงการในภาพรวม พบว่า ระดับผลกระทบทางลบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = (-)1.75$) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า รายได้อยู่ในระดับผลกระทบทางลบระดับมาก ส่วนประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นอยู่ในระดับผลกระทบทางลบน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับผลกระทบทางลบ ปานกลาง

สาธารณสุข

หมู่บ้านแม่เลาอาศัยอยู่ห่างไกลจากการสถานีอนามัยตำบลป่าแป๋ ประมาณ 12 กิโลเมตร และอยู่ห่างไกลจากโรงพยาบาลแม่แตงประมาณ 50 กิโลเมตร การบริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจึงเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากระยะทางที่ห่างไกล แต่หมู่บ้านแม่เลา

ก็ยังมีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขจำนวน 2 คน ที่คอยดูแลสุขภาพของคนในชุมชน เช่น มีการสำรวจสภาพบ้านเรือน การมีส่วนร่วมใช้อย่างสุขลักษณะ การตรวจร่างกายให้แก่คนในหมู่บ้าน รวมถึงการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติ การป้องกันโรคติดต่อและการณรงค์เพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก เป็นต้น ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุข กล่าวว่า ส่วนใหญ่ชาวบ้านแม่เลา มักเจ็บป่วยด้วยโรคทั่วไป เช่น โรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง อัตราเสี่ยงของคนในหมู่บ้านจะอยู่ในช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป ส่วนเด็กเล็กในหมู่บ้านจะได้รับการดูแลตั้งแต่แรกเกิด ด้วยการรับวัคซีนป้องกันโรค ซึ่งเจ้าหน้าที่หน้าจากสถานีอนามัยจะมาให้บริการที่หมู่บ้านเป็นระยะๆ และหากคนในหมู่บ้านเจ็บป่วยก็มักได้รับการรักษาจากสถานีอนามัยตำบลป่าแป๋และโรงพยาบาลแม่แตง แต่ด้วยระยะทางที่ไกลบางครั้งครอบครัวที่มีฐานะยากจนก็ไม่สามารถไปใช้บริการได้ ดังนั้นการคาดการณ์ด้านสาธารณสุขในหมู่บ้านแม่เลาจึงเป็นการพิจารณาผลกระทบทางสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการฯ หรือที่เรียกว่า การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (Health Impact Assessment) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในสังคมจากการประมาณการณ์หรือการคาดการณ์ผลกระทบของการกระทำใดการกระทำหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อสุขภาพของประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยการกระทำดังกล่าวอาจครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงการ ระดับแผนงานหรือระดับนโยบายและครอบคลุมถึงผลกระทบทางสุขภาพในทุกมิติและทุกระดับ การประเมินผลกระทบทางสุขภาพจึงเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญในการคุ้มครองและส่งเสริมสุขภาพของมนุษย์ในการดำเนินการต่างๆ ทั้งจากรัฐและเอกชน (เดชรัตน์ สุขกำเนิดและคณะ, 2545)

1) ผลกระทบทางลบ

จากการสนทนากลุ่มย่อย พบว่า ชาวบ้านคาดว่าหากมีการก่อสร้างโครงการกระเช้าลอยฟ้า การรองรับด้านการสาธารณสุขจะไม่เพียงพอต่อความต้องการของชาวบ้านและแรงงานต่างถิ่น ด้วยระยะทางห่างไกลจากสถานีอนามัยและโรงพยาบาล และในปัจจุบันชาวบ้านหมู่บ้านแม่เลาเห็นว่า การบริการด้านสาธารณสุขยังไม่สามารถรองรับกับปริมาณคนป่วยได้ เช่น ขาดแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งจำเป็นต้องรักษาทั้งคนในพื้นที่และคนต่างถิ่น หากอยู่ในระหว่างช่วงก่อสร้างและมีคนต่างถิ่นเข้ามาอยู่อาศัยจะก่อให้เกิดปัญหาด้านสาธารณสุขอย่างแน่นอน นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงระหว่างการก่อสร้างเช่น การเกิดฝุ่นละอองในฤดูแล้งหรือโคลนในช่วงฤดูฝน และความกังวลในเรื่องของการกำจัดของเสียที่อาจมีสารพิษหรือน้ำมันหล่อลื่นที่อาจตกค้างในแหล่งน้ำของหมู่บ้าน การเกิดโรคติดต่อหรือโรคระบาดร้ายแรง เช่น ไข้มาเลเรีย โรคเท้าช้าง โรคปากเปื่อยเท้าเปื่อย เป็นต้น รวมถึงความกังวลหลังจากเปิดดำเนินการ

กระเช้าลอยฟ้าในเรื่องของห้องน้ำจากตัวกระเช้า อาจมีการลักลอบปล่อยของเสีย ซึ่งทางบริษัท ต้องมีการจัดการของเสียที่ดี ไม่ให้มีผลกระทบต่อพื้นที่ป่าและพื้นที่ที่อยู่อาศัยด้านล่าง

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการสาธารณสุขประจำสถานีอนามัยป่าแม่เป็ พบว่า ที่ผ่านมาทางสถานีอนามัยได้ให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่และได้ออกตรวจเยี่ยมชาวบ้านแม่เลา ซึ่งผู้รับบริการส่วนใหญ่ของชาวบ้านสามารถเรียงลำดับโรคที่เกิดขึ้น 5 อันดับได้แก่

1. ระบบทางเดินหายใจ เช่น ไข้หวัด ไอ จาม
2. กล้ามเนื้อส่วนล่าง เช่น ปวดกล้ามเนื้อ ปวดหลัง ปวดขา
3. ระบบทางเดินอาหาร เช่น โรคกระเพาะ โรคไตไส้ฉีกเสบ ท้องร่วง
4. ระบบไหลเวียนในเลือด เช่น เวียนศีรษะ โรคความดัน
5. โรคผิวหนัง เช่น ผื่น ลมพิษ กลากเกลื้อน

นอกจากนี้ยังพบผู้ป่วยโรคเบาหวานและโรคความดันสูงที่พบมากในผู้ป่วยวัยทำงาน โดยสถานีอนามัยได้ให้คำแนะนำในการปฏิบัติตนที่ถูกต้องเพื่อรักษาโรคแต่ละประเภท ได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งยังมีการสำรวจการจัดการสภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้านพบว่า ส่วนใหญ่นิยมทิ้งขยะตามพื้นดิน บางส่วนนิยมกำจัดขยะด้วยวิธีการเผาทำลายในพื้นที่ของตนเอง และหารมีการดำเนินการก่อสร้างโครงการกระเช้าลอยฟ้าขึ้นจริง คาดว่าปริมาณขยะในพื้นที่บ้านแม่เลาจะมีปริมาณมากขึ้น การกำจัดแบบดั้งเดิมของชาวบ้านย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพดิน สภาพอากาศ อย่างแน่นอน ส่งผลให้คนในหมู่บ้านมีอัตราเสี่ยงต่อการเป็นโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจมากที่สุด อีกทั้งผู้ใช้บริการจากสถานีอนามัยตำบลป่าแม่เป็จะต้องมากขึ้นจากคนต่างถิ่น ทั้งนี้ทางสถานีอนามัยจะต้องมีการวางแผนการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะที่ถูกต้อง เพื่อลดการตกค้างของสารเคมีลงสู่พื้นดิน ลดมลพิษทางอากาศและส่งเสริมสุขอนามัยที่ดีแก่ชาวบ้านแม่เลาให้เป็นชุมชนน่าอยู่ต่อไป (นายสมบัติ กีฬาแปง นักวิชาการสาธารณสุข 7ว)

2) ผลกระทบทางบวก

จากความกังวลด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะเรื่องขยะ และน้ำเสียในระหว่าง การก่อสร้างจากแรงงานต่างถิ่นหรือการปนเปื้อนทางสารเคมีหรือน้ำมันหล่อลื่นลงสู่หน้าดินและ เจือปนในลำห้วยแม่เลา ผลกระทบทางบวกที่อาจเกิดคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ให้ความสำคัญ แก่คนในหมู่บ้านมากขึ้น ด้วยการตรวจสุขภาพ ป้องกันโรคติดต่อด้วยการฉีดวัคซีน ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันโรคที่ถูกต้องตามสุขอนามัย ออกสำรวจการจัดการขยะและ สารตกค้างบริเวณพื้นที่สร้างเสาโครงเหล็ก รวมทั้งการตรวจวัดคุณภาพน้ำ ทั้งลำห้วยแม่เลาและระบบ น้ำประปาภูเขา ส่งผลให้หมู่บ้านแม่เลาได้รับการบริการด้านสาธารณสุขอย่างทั่วถึง

จากผลการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคมด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต โดยผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงถึงความแตกต่างทั้งในระดับปัญหาในปัจจุบัน และผลกระทบถ้ามีโครงการ ด้านพลังงานไฟฟ้า สรุปได้ตาราง 13

ตาราง 13 แสดงระดับผลกระทบด้านสาธารณสุข

สาธารณสุข	ระดับปัญหาในปัจจุบัน		ผลกระทบถ้ามีโครงการฯ	
	\bar{X}	ระดับปัญหา	\bar{X}	ระดับผลกระทบ
ความสามารถในการให้บริการของเจ้าหน้าที่	(+)0.97	น้อย	(-)1.83	ปานกลาง
สุขอนามัยของประชาชน	(+)0.97	น้อย	(-)1.87	ปานกลาง
การจัดการขยะและของเสีย	(+)1.00	น้อย	(-)1.83	ปานกลาง
อาหารการกิน	(+)0.90	น้อย	(-)2.10	ปานกลาง
รวม	(+)0.96	น้อย	(-)1.91	ปานกลาง

จากตาราง 13 แสดงระดับปัญหาในปัจจุบันด้านสาธารณสุขในพื้นที่หมู่บ้านแม่เลา โดยภาพรวม พบว่า ความสามารถในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ สุขอนามัยของประชาชน การจัดการขยะและของเสียและอาหารการกิน อยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{X} = (+)0.96$) และผลกระทบถ้ามีโครงการฯ โดยภาพรวม พบว่า ความสามารถในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ สุขอนามัยของประชาชน การจัดการขยะและของเสียและอาหารการกิน อยู่ในระดับผลกระทบทางลบปานกลาง ($\bar{X} = (-)1.91$)

การท่องเที่ยวและสุนทรียภาพ

หมู่บ้านแม่เลามีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวจำนวน 4 แห่งคือ น้ำพุร้อนโป่งเดือด น้ำตกหัวเลา ศูนย์ศึกษาธรรมชาติปางแฟน และกลุ่มทอผ้าบ้านหัวเลา นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านแม่เลาคือ อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูหนาว ที่ได้สัมผัสและชื่นชมทะเลหมอกและธรรมชาติที่สวยงาม ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติของหมู่บ้านแม่เลา ได้ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือน้ำพุร้อนโป่งเดือด ที่ตั้งอยู่ในเขตความรับผิดชอบของอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช รองลงมาคือ กลุ่มทอผ้าบ้านหัวเลาที่มักได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวที่เป็นหมู่คณะที่ต้องการมาศึกษาดูงานภายในหมู่บ้าน ซึ่งจะได้รับการติดต่อจากผู้ใหญ่บ้านแล้วให้ชาวบ้าน

เตรียมการต้อนรับนักท่องเที่ยวหรือคณะศึกษาดูงานด้วยการจัดเลี้ยงอาหารพื้นบ้านแบบขันโตก มีการแสดงของชนเผ่าปกากะญอ จัดการแสดงวิถีชีวิตการทอผ้าและจำหน่ายของที่ระลึก ซึ่งถือเป็นรายได้ของชาวบ้านแม่เลาในช่วงเทศกาลท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ในระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนพฤษภาคม ซึ่งรายได้จากการขายของที่ระลึกส่วนใหญ่จะนำไปเป็นทุนการศึกษาให้แก่บุตรหลานหรือบางครั้งครอบครัวที่มีฐานะยากจนมักนิยมนำมาบวชเรียนที่วัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่

1) ผลกระทบทางลบ

จากการสนทนากลุ่มย่อยในประเด็นการท่องเที่ยวและสุนทรียภาพของบ้านแม่เลา พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความชื่นชมในความเป็นธรรมชาติดั้งเดิม เนื่องจากเป็นพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ มีพรรณไม้นานาชนิด เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งผลให้มีสภาพอากาศที่เย็นสบายตลอดทั้งปี และมีทิวทัศน์ที่สวยงาม มีป่าธรรมชาติปกคลุมอยู่รอบด้าน อีกทั้งชาวบ้านสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าได้ ดังนั้นหากมีโครงการก่อสร้างระบบขนส่งด้วยพานสายเชียงใหม่ – แม่ฮ่องสอน ซึ่งมีลักษณะสายเคเบิลและเสารับน้ำหนักนั้น ชาวบ้านเห็นว่าจากเดิมที่เคยเห็นป่าไม้และทิวเขาสลับซับซ้อน ในอนาคตหากลองใช้จินตนาการ กลับมองเห็นสายเคเบิลหรือเสารับน้ำหนัก สิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งแปลกปลอมที่บดบังธรรมชาติที่สวยงาม ถึงแม้จะกระตุ้นการท่องเที่ยวให้เพิ่มขึ้นในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมากกว่า แต่โครงการดังกล่าว ชาวบ้านแม่เลากลับไม่ได้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวเลย เพราะนักท่องเที่ยวเพียงแค่มุ่งผ่านไปเท่านั้น ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวในหมู่บ้านอาจไม่ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวเหมือนแต่ก่อน เพราะหากขึ้นกระเช้าไฟฟ้าก็จะช่วยให้เดินทางสะดวกสบายและรวดเร็ว คงเหลือเพียงนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสกับธรรมชาติและทำทากับสภาพการเดินทางที่คดเคี้ยวเท่านั้น

นอกจากนี้ ด้านสุนทรียภาพชาวบ้านแม่เลา ยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในกรณีของเด็กและเยาวชนเข้ามาอบรม ณ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติปางแฟน โดยหลักการสำคัญคือต้องการให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน ความสัมพันธ์ของระบบนิเวศและปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หากมีโครงการขึ้นจริง เสาโครงเหล็กที่สามารถมองเห็นในท่ามกลางป่าธรรมชาติ ก็จะกลายเป็นสิ่งแปลกปลอม ไม่ใช่ธรรมชาติที่แท้จริง และอาจทำให้เด็กและเยาวชนหันมาสนใจกระเช้าไฟฟ้ามากกว่าการศึกษาธรรมชาติในชุมชน

2) ผลกระทบทางบวก

การท่องเที่ยวในหมู่บ้านแม่เลาถือเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมรายได้ในครัวเรือนเท่านั้น เพราะหมู่บ้านแม่เลาเป็นเพียงทางผ่านของนักท่องเที่ยวเท่านั้น และจึงได้รับความนิยในช่วงฤดูหนาวเท่านั้น จากเดิมที่เคยมีคณะนักท่องเที่ยวมาแวะเที่ยวในหมู่บ้านในช่วงเดือน

พฤศจิกายนถึงเดือนพฤษภาคม สามารถสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มทอผ้าบ้านหัวเลา ชาวบ้านที่จำหน่ายของที่ระลึก ของป่าและบริการให้บริการ ประมาณ 15,000 บาทต่อครัวเรือน หากมีโครงการขึ้นคาคว่านักท่องเที่ยวจะมีจำนวนลดลง ทั้งนี้เมื่อมีโครงการเกิดขึ้นชาวบ้านเห็นว่า ถึงแม้บ้านแม่เลาจะไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงและชาวบ้านได้ร่วมกันเสนอแนวคิดที่ทางหมู่บ้านจะได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการท่องเที่ยว เช่น การที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าเป็ร่วมกับผู้นำชุมชนหากวิธีในการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวในหมู่บ้านแม่เลา โดยการเป็นตัวแทนรับส่งนักท่องเที่ยวจากอำเภอป่าให้มาเที่ยวชมตาม โปรแกรมที่กำหนดไว้ เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านแม่เลาได้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้านนำเสนอลิขิตชีวิตชนเผ่า การรับประทานอาหารพื้นบ้านและการจำหน่ายของที่ระลึก หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวในหมู่บ้านแม่เลาก็จะช่วยให้การท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวจากการเดินทางด้วยกระเช้าไฟฟ้าได้

จากผลการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคมด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต โดยผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงถึงความแตกต่างทั้งในระดับปัญหาในปัจจุบันและผลกระทบถ้ามีโครงการ ด้านการท่องเที่ยวและสุนทรียภาพ สรุปได้ตาราง 14

ตาราง 14 แสดงระดับผลกระทบด้านท่องเที่ยวและสุนทรียภาพ

การท่องเที่ยวและสุนทรียภาพ	ระดับปัญหาในปัจจุบัน		ผลกระทบถ้ามีโครงการฯ	
	\bar{X}	ระดับปัญหา	\bar{X}	ระดับผลกระทบ
ความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ	(+)0.87	น้อย	(-)2.53	มาก
แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	(+)0.80	น้อย	(-)2.20	ปานกลาง
ความงดงามของทิวทัศน์ธรรมชาติ	(+)0.90	น้อย	(-)2.43	มาก
รวม	(+)0.86	น้อย	(-)2.39	มาก

จากตาราง 14 แสดงระดับปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและสุนทรียภาพในพื้นที่หมู่บ้านแม่เลา โดยภาพรวม พบว่า ความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น ความงดงามของทิวทัศน์ธรรมชาติ อยู่ในระดับปัญหาน้อย ($\bar{X} = (+)0.86$) และผลกระทบถ้ามีโครงการฯ โดยภาพรวม พบว่า ผลกระทบทางลบในระดับมาก ($\bar{X} = (-)2.39$) เมื่อพิจารณา

รายละเอียด พบว่า ความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติและ ความงดงามของทิวทัศน์ธรรมชาติ มีผลกระทบทางลบระดับมาก นอกนั้นอยู่ในผลกระทบทางลบระดับปานกลาง

แนวทางหรือมาตรการในเชิงป้องกันผลกระทบทางลบ

แนวทางหรือมาตรการในเชิงป้องกันผลกระทบทางลบจากโครงการก่อสร้างระบบขนส่ง ด้วยสถานพาน เชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน ในพื้นที่หมู่บ้านแม่เลา ผู้วิจัยได้แบ่งผลการประเมินออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1. ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์
2. ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

จากการสนทนากลุ่มย่อยชาวบ้าน ได้แสดงความคิดเห็นต่อโครงการฯ ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยได้เสนอแนะทางและมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากการก่อสร้างโครงการฯ ในประเด็นหลักสำคัญ คือ ขอให้หลีกเลี่ยงพื้นที่ต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ของหมู่บ้านในเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่สะ เพราะเป็นแหล่งต้นน้ำ แหล่งหาของป่าที่สำคัญของชาวบ้าน และพื้นที่ดินดังกล่าวจะเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่มและความสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะต้นไม้และสัตว์ป่าในเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่สะ แต่หากจะมีการก่อสร้างขึ้นจริงชาวบ้านแม่เลาได้เสนอแนวทางเพื่อลดผลกระทบดังนี้

1. หากมีการก่อสร้างในพื้นที่ป่า ทางบริษัทจะต้องมีการปลูกป่าทดแทนและจะต้องเช่าพื้นที่ของชาวบ้าน ซึ่งชาวบ้านจะไม่ยอมขายให้แก่ायทุน เพราะพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบอาจเป็นพื้นที่ป่าหรือเกษตรทำกิน ชาวบ้านต้องการรักษาไว้ให้คนรุ่นหลังได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

2. หลีกเลี่ยงพื้นที่ปลูกข้าว พื้นที่ที่อยู่อาศัยและพื้นที่ของชนเผ่าปกากะญอ ทางบริษัทจะต้องย้ายเสาออกจากพื้นที่ดังกล่าว

3. การตัดต้นไม้อบรมการก่อสร้างเสาและพื้นที่ใกล้เคียง ขอให้พิจารณาเรื่องการปลูกป่าทดแทนด้วย เช่น หากต้องตัดไม้ที่มีขนาดเส้นรอบวงมากกว่า 30 เซนติเมตรขึ้นไป จะต้องสำรวจลูกไม้ของต้นไม้นั้น หากยังมีลูกไม้ที่สามารถเติบโตได้ควรกำหนดจำนวนที่ปลูกทดแทนในอัตรา 2 : 1 หมายถึงจะต้องปลูกทดแทนจำนวน 2 ต้น ต่อการตัดต้นไม้ 1 ต้น และหากไม่มีลูกไม้ในบริเวณนั้นเลย ควรกำหนดให้ปลูกทดแทนในอัตรา 4 : 1

หมายถึงจะต้องปลูกทดแทนจำนวน 4 ต้น ต่อการตัดต้นไม้ 1 ต้น ซึ่งอาจจะเป็นพันธุ์ไม้เดิมที่ตัดหรือพันธุ์ไม้ท้องถิ่นชนิดอื่นและต้องให้ชาวบ้านเป็นผู้ดูแลจัดการอย่างเป็นระบบ

4. หากจะดำเนินการสร้างเสาในพื้นที่ตัวแทนบริษัทเอกชนจะต้องร่วมสำรวจพื้นที่ร่วมกับชาวบ้านแม่เลา เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและกำหนดคสัญญาหรือข้อตกลงร่วมกัน

5. องค์การบริหารส่วนตำบลที่รับผิดชอบควรจัดเก็บภาษีสำหรับพื้นที่ตั้งเสาเพื่อนำรายได้เข้าท้องถิ่น และถ้าเสาไปตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าชุมชนขอให้ทางโครงการเข้าพื้นที่จากชุมชนเพื่อนำเงินไปเป็นกองทุนของหมู่บ้าน

6. ควรมีการควบคุมการใช้ที่ดินในบริเวณ โดยรอบและให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้าไปดูแล โดยจะต้องมีกฎหมายรองรับ

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ชาวบ้านแม่เลา ได้จัดลำดับความสำคัญเพื่อเป็นแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบ ดังตาราง 15

ตาราง 15 แสดงแนวทางหรือมาตรการลดผลกระทบด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ลำดับที่	ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับความสำคัญ
1	หลีกเลี่ยงพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน	24	80.00	1
2	ชดเชยค่าตอบแทนอย่างเป็นธรรมในกรณีที่ใช้ที่ดินทำกินของชาวบ้าน	13	43.33	3
3	โครงการฯ ดำเนินการเช่าที่ดินหรือปลูกป่าทดแทนกรณีที่ใช้พื้นที่ดินน้ำหรือป่าใช้สอย	13	43.63	2
4	โครงการฯ หาพื้นที่ทำกินใหม่ให้ชาวบ้านในกรณีที่ได้ผลกระทบ	14	46.67	4
5	อื่นๆ ได้แก่ การจ้างผู้ดูแลรักษาป่าตามแนวสายกระเช้าผ่านตลอดแนวและย้ายจุดลงเสาไปนอกชุมชน	2	6.72	5

จากตาราง 15 แสดงแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยภาพรวม พบว่า การดำเนินการของโครงการฯ ต้องหลีกเลี่ยงพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือ โครงการฯ ดำเนินการเช่าที่ดินหรือปลูกป่าทดแทนกรณีที่ใช้พื้นที่ดินน้ำหรือป่าใช้สอยและชดเชยค่าตอบแทนอย่างเป็นธรรมในกรณีที่ใช้ที่ดินทำกินของชาวบ้าน คิดเป็น

ร้อยละ 43.33 และต้องหาพื้นที่ทำกินใหม่ให้ชาวบ้านในกรณีที่ได้ผลกระทบ คิดเป็นร้อยละ 46.67 นอกจากนี้ขอให้ทางบริษัทจ้างผู้ดูแลรักษาป่าตามแนวสายกระแสเข้าผ่านตลอดแนวและย้ายจุดลงเสาออกไปนอกชุมชน คิดเป็นร้อยละ 3.36

น้ำและการใช้น้ำ

จากการสนทนากลุ่มย่อยชาวบ้านแสดงความคิดเห็นของโครงการฯ ด้านน้ำและการใช้น้ำ โดยได้เสนอแนะทางและมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากการก่อสร้างโครงการฯ ในประเด็นหลักสำคัญ คือ การก่อสร้างต้องไม่กระทบต่อพื้นที่ต้นน้ำหรือแหล่งน้ำของชาวบ้าน แต่หากจะมีการก่อสร้างขึ้นจริงชาวบ้านแม่เลาได้เสนอแนวทางเพื่อลดผลกระทบดังนี้

1. การก่อสร้างของโครงการฯ ควรหลีกเลี่ยงพื้นที่ต้นน้ำ เนื่องจากทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน เกิดปัญหา น้ำไม่พอใช้ น้ำขุ่นและมีสิ่งตกค้างที่เป็นอันตราย
2. ศึกษาโครงสร้างของดินและระดับความลึกในการตอกเสาเข็ม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกับน้ำประปาในหมู่บ้าน
3. ต้องมีการจัดการเรื่องขยะในระหว่างก่อสร้าง เพราะอาจมีขยะที่มีการสะสมของสารเคมีปนเปื้อนลงสู่ น้ำใต้ดิน
4. เมื่อเปิดดำเนินการควรมีระบบบำบัดน้ำเสียและควรมีส่วนช่วยในการดูแลระบบประปาของหมู่บ้าน รวมทั้งมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำเป็นระยะ เพื่อความปลอดภัยของการใช้น้ำในหมู่บ้าน
5. โครงการฯ ควรจะขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อใช้ในระหว่างก่อสร้าง โดยขุดเจาะให้ตื้นกว่าระดับน้ำบาดาลของชาวบ้าน
6. ควรจัดหาแหล่งน้ำสำรองสำหรับการอุปโภคบริโภค รวมทั้งน้ำที่ใช้ในการเกษตร โดยให้ประปาส่วนภูมิภาคเข้ามาดำเนินการทำระบบประปาให้ดีขึ้น
7. ควรมีการวางแผนคำนวณปริมาณน้ำและจัดระบบการบริหารการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการรณรงค์ให้ชุมชนใช้น้ำอย่างคุ้มค่า และช่วยกันดูแลแหล่งน้ำตามธรรมชาติ

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามด้านน้ำและการใช้น้ำ ชาวบ้านแม่เลา ได้จัดลำดับความสำคัญเพื่อเป็นแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบ ดังตาราง 16

ตาราง 16 แสดงแนวทางหรือมาตรการลดผลกระทบด้านน้ำและการใช้น้ำ

ลำดับที่	ด้านน้ำและการใช้น้ำ	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับ ความสำคัญ
1	หลีกเลี่ยงพื้นที่ป่าต้นน้ำหรือแหล่งน้ำของชาวบ้าน	22	73.33	1
2	ศึกษาผลกระทบด้านน้ำและการใช้น้ำอย่างรอบคอบ	16	53.33	3
3	หากมีน้ำเสียโครงการฯ ต้องจัดระบบกรองน้ำที่ได้มาตรฐานให้แก่ชาวบ้าน	16	53.33	4
4	จัดสร้างแหล่งเก็บกักน้ำให้ชาวบ้านในกรณีที่โครงการต้องใช้น้ำในพื้นที่	13	43.33	2
5	อื่นๆ ได้แก่ การจัดหาหรือจัดการให้ชาวบ้านได้มีน้ำสะอาดดื่มใช้	1	3.33	5

จากตาราง 16 แสดงแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบด้านน้ำและการใช้น้ำ โดยภาพรวมพบว่า หากมีการดำเนินโครงการฯ ควรหลีกเลี่ยงพื้นที่ป่าต้นน้ำหรือแหล่งน้ำของชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 73.33 รองลงมาคือ จัดสร้างแหล่งเก็บกักน้ำให้ชาวบ้านในกรณีที่โครงการต้องใช้น้ำในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 43.33 และจะต้องศึกษาผลกระทบด้านน้ำและการใช้น้ำอย่างรอบคอบ ซึ่งหากมีน้ำเสียโครงการฯ ต้องจัดระบบกรองน้ำที่ได้มาตรฐานให้แก่ชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 53.33 สุดท้ายคือการจัดหาหรือจัดการให้ชาวบ้านได้มีน้ำสะอาดดื่มใช้คิดเป็นร้อยละ 3.33

การคมนาคมขนส่ง

จากการสนทนากลุ่มย่อยชาวบ้านแสดงความคิดเห็นของโครงการฯ ด้านการใช้ถนน โดยได้เสนอแนะทางและมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากการก่อสร้างโครงการฯ ในประเด็นหลักสำคัญ คือ การจำกัดการบรรทุกอุปกรณ์ก่อสร้างและการกำหนดเวลาในการขนส่ง เพื่อไม่ให้เกิดเสียงรบกวนในช่วงเวลากลางคืน ทั้งนี้หากมีถนนในหมู่บ้านมีการชำรุดเสียหายในระหว่างการก่อสร้างโครงการ จะต้องดำเนินการซ่อมแซมให้กลับคืนสภาพที่สามารถใช้งานได้ตามปกติ นอกจากนี้ชาวบ้านแม่เลายังคำนึงถึงการลำเลียงวัสดุโดยเฮลิคอปเตอร์ซึ่งอาจเกิดเสียงดัง รบกวนเด็กเล็กในหมู่บ้านและรบกวนการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนบ้านแม่เลา ดังนั้นแต่หากจะมีการก่อสร้างขึ้นจริงชาวบ้านแม่เลาได้เสนอแนวทางเพื่อลดผลกระทบดังนี้

1. หากบริษัทต้องการสร้างเส้นทางลำเลียงวัสดุต่างหากหรือต้องการขยายถนน ควรปรึกษากับคณะกรรมการหมู่บ้านก่อนเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน
 2. ทางบริษัทควรมีการวางแผนให้รอบคอบและกำหนดเวลาลำเลียงวัสดุก่อสร้าง และบอกกล่าวกับชาวบ้านในหมู่บ้านล่วงหน้า
 3. ผู้ขับจี๊ปบรรทุกอุปกรณ์ก่อสร้างควรขับอย่างระมัดระวัง ไม่ให้เป็นอันตรายต่อชาวบ้าน
 4. การขนส่งอุปกรณ์ก่อสร้างโดยเฮลิคอปเตอร์จะช่วยลดอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น แต่หากต้องใช้รถบรรทุกหรือนำเครื่องจักรขนาดใหญ่เข้ามาในหมู่บ้านควรมีการประสานงานแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และควรมีกำหนดเวลา เช่น หลัง 17.00 น. ต้องหยุดการขนส่ง เป็นต้น
 5. ควรตรวจสอบกระเช้าและสายเคเบิลเป็นประจำทุกเดือนและให้ความเอาใจใส่ในเรื่องความปลอดภัยของการโดยสารด้วยกระเช้าลอยฟ้า
- ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามด้านการคมนาคม ชาวบ้านแม่เลาได้จัดลำดับความสำคัญเพื่อเป็นแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบ ดังตาราง 17

ตาราง 17 แสดงแนวทางหรือมาตรการลดผลกระทบด้านการคมนาคมขนส่ง

ลำดับที่	ด้านการคมนาคมขนส่ง	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับความสำคัญ
1	จำกัดนำหนักรถบรรทุกขนย้ายอุปกรณ์ในระหว่างการก่อสร้าง	9	30.00	2
2	กำหนดระยะเวลาในขนส่งอุปกรณ์ก่อสร้าง	16	53.33	1
3	โครงการฯ ต้องดำเนินการซ่อมแซมถนนที่ชำรุดเสียหายจากการใช้ขนส่งอุปกรณ์ก่อสร้าง	16	53.33	2
4	จัดสร้างถนนต่างหากเพื่อเป็นเส้นทางก่อสร้างโครงการกระเช้าลอยฟ้า	16	53.33	4

จากตาราง 17 แสดงแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบด้านการใช้ถนน โดยภาพรวม พบว่า หากมีการดำเนินโครงการฯ ควรกำหนดระยะเวลาในขนส่งอุปกรณ์ก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมาคือ หากโครงการฯ ต้องดำเนินการซ่อมแซมถนนที่ชำรุดเสียหายจาก

การใช้ขนส่งอุปกรณ์ก่อสร้าง และการจำกัดน้ำหนักรถบรรทุกขนย้ายอุปกรณ์ในระหว่างการก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 53.33 และ 30 ตามลำดับ และสุดท้ายควรจัดสร้างถนนต่างหากเพื่อเป็นเส้นทางก่อสร้างโครงการกระเช้าลอยฟ้า คิดเป็นร้อยละ 53.33

พลังงานไฟฟ้า

จากการสนทนากลุ่มย่อยชาวบ้านแสดงความคิดเห็นของโครงการฯ ด้านพลังงานไฟฟ้า โดยได้เสนอแนะทางและมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากการก่อสร้างโครงการฯ ในประเด็นหลักสำคัญ คือ กระแสไฟฟ้าที่ใช้ในระหว่างการก่อสร้างและหลังดำเนินการจะใช้กระแสไฟฟ้าจากแหล่งใด เพราะในปัจจุบันปริมาณการใช้ไฟฟ้าไม่เพียงพอต่อความต้องการ ในแต่ละวันเกิดปัญหาไฟดับบ่อย ไม่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ชาวบ้านคาดว่าหากจะก่อสร้างโครงการฯ จึงได้เสนอแนวทางเพื่อลดผลกระทบด้านพลังงานไฟฟ้า ดังนี้

1. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคควรวางแผนการใช้ไฟฟ้าของโครงการกระเช้าลอยฟ้าและการใช้กระแสไฟฟ้าในชุมชน ให้มีปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการ
2. ควรมีการเข้มงวดด้านการตรวจสอบการใช้กระแสไฟฟ้าของโครงการเช่น กระแสไฟฟ้าวัดหรือลัดวงจร เพื่อความปลอดภัยของผู้โดยสาร
3. จัดหาพลังงานทดแทนอย่างอื่นที่สามารถนำมาเปลี่ยนเป็นพลังงานไฟฟ้าได้มาใช้สำหรับโครงการกระเช้าลอยฟ้า
4. การก่อสร้างจำเป็นต้องนำพลังงานไฟฟ้ามาใช้ในการเชื่อมเหล็กป็นไฟ บางพื้นที่เขตก่อสร้างอยู่ห่างไกลจากหมู่บ้านดังนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบถึงจุดก่อสร้างและการป้องกันตนเองในกรณีเข้าป่าหรือเข้าไปในพื้นที่ทำการเกษตร หรือนำสัตว์ไปเลี้ยงในบริเวณที่อยู่ใกล้เคียงกับจุดก่อสร้าง
5. แจ้งให้ประชาชนได้รับถึงการใช้งานพลังงานไฟฟ้าล่วงหน้าหรือแจ้งการดับไฟกับประชาชน เพื่อเตรียมการและวางแผนการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างปกติ
6. ควรมีการกั้นพื้นที่ก่อสร้างและทำป้ายหรือสัญลักษณ์เตือน เช่น “เขตก่อสร้าง อันตราย ห้ามเข้า!” หรือ “ห้ามเข้า กระแสไฟฟ้าแรงสูง”

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามด้านพลังงานไฟฟ้า ชาวบ้านแม่เตาได้จัดลำดับความสำคัญเพื่อเป็นแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบ ดังตาราง 18

ตาราง 18 แสดงแนวทางหรือมาตรการลดผลกระทบด้านพลังงานไฟฟ้า

ลำดับที่	ด้านพลังงานไฟฟ้า	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับ ความสำคัญ
1	แบ่งสายไฟฟ้าสำหรับกระเช้าไฟฟ้าและใช้ในครัวเรือนให้แยกจากกัน	11	36.67	3
2	โครงการฯ ดำรงปริมาณการใช้ไฟฟ้าในระหว่างการก่อสร้าง	12	40.00	1
3	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคควรวางแผนเพื่อป้องกันกระแสไฟฟ้าขัดข้อง	13	43.33	1
4	ภาครัฐและเจ้าของโครงการร่วมกันหาพลังงานทดแทน	18	60.00	4

จากตาราง 18 แสดงแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบด้านพลังงานไฟฟ้าโดยภาพรวม พบว่า หากมีการดำเนินโครงการฯ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคควรวางแผนเพื่อป้องกันกระแสไฟฟ้าขัดข้องและโครงการฯ ดำรงปริมาณการใช้ไฟฟ้าในระหว่างการก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 43.33 และ 40 ตามลำดับ รองลงมาคือ ควรแบ่งสายไฟฟ้าสำหรับกระเช้าไฟฟ้าและใช้ในครัวเรือนให้แยกจากกัน คิดเป็นร้อยละ 36.67 และสุดท้ายภาครัฐและเจ้าของโครงการร่วมกันหาพลังงานทดแทน คิดเป็นร้อยละ 60

ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

จากการสนทนากลุ่มย่อยชาวบ้านแสดงความคิดเห็นของโครงการฯ ด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยได้เสนอแนะทางและมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากการก่อสร้างโครงการฯ ในประเด็นหลักสำคัญคือ หากมีการก่อสร้างโครงการขึ้นจริง การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพในชุมชนจะเกิดผลกระทบและเกิดการเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อยเพียงใด เพราะในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจในชุมชนและการประกอบอาชีพยังเป็นแบบดั้งเดิม หากเข้ากินค่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมและและรับจ้าง ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ผันแปรไปตามภาวะเศรษฐกิจ และหากโครงการกระเช้าลอยฟ้าโดยไม่มีสถานีย่อยในหมู่บ้าน ย่อมไม่เกิดประโยชน์ด้านเศรษฐกิจแต่อย่างใด ทั้งยังเป็นผลกระทบด้านลบต่อชุมชนเรื่องสูญเสียพื้นที่ป่าต้นน้ำ ชาวบ้านอาจไม่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าต้นน้ำและพื้นที่เกษตรกรรม ส่งผล

ให้มีรายได้ลดลง เกิดปัญหาอพยพย้ายถิ่น ขาดความร่วมมือ มีความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากขึ้น ดังนั้นหากจะมีการก่อสร้างขึ้นจริงชาวบ้านแม่เลาได้เสนอแนวทางเพื่อลดผลกระทบดังนี้

1. ให้ผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมด้านอาชีพให้แก่ชาวบ้านเพื่อทดแทนหรือชดเชยรายได้ที่อาจจะสูญหายหากมีโครงการฯ
2. ขอให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมกับโครงการในการสำรวจทุกขั้นตอนโครงการ หากเสาหรือสถานีไปกระทบกับพื้นที่ป่าชุมชนหรือพื้นที่อยู่อาศัยขอให้ยืดหยุ่นไปตามความเหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ และให้ทำรั้วกันแบ่งพื้นที่อย่างชัดเจน โดยให้ชาวบ้านช่วยดูแลพื้นที่นั้น
3. การรับคนงานในการก่อสร้างขอให้พิจารณาแรงงานในชุมชนที่ได้รับผลกระทบก่อน เพื่อสร้างรายได้ในแก่คนในชุมชน
4. ขอให้หมู่บ้านแม่เลามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านผลตอบแทน เช่น การเช่าพื้นที่ตั้งเสา เพื่อนำเงินภาษีให้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบลเพื่อนำเงินมาพัฒนาหมู่บ้าน
5. สถานีต้นทางและสถานีปลายทางขอให้ผู้รับผิดชอบจัดสรรพื้นที่ขายของที่ระลึกหรือสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม
6. ขอให้หลีกเลี่ยงการก่อสร้างใกล้หรือมีลักษณะข้ามเหนือศีรษะบริเวณสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เช่น วัดและโบสถ์
7. จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาทางสังคมจากบุคคลและวัฒนธรรมภายนอก
8. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชนด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน การจัดระเบียบทางสังคม การตั้งกฎกติกาภายในหมู่บ้าน
9. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแบบอย่างของการปรับประยุกต์เทคโนโลยีที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามด้านเศรษฐกิจและสังคม ชาวบ้านแม่เลาได้จัดสำคัญความสำคัญเพื่อเป็นแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบ ดังตาราง 19

ตาราง 19 แสดงแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม

ลำดับที่	ด้านเศรษฐกิจและสังคม	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับความสำคัญ
1	จัดหาอาชีพเสริมที่ทดแทนรายได้จากการเพาะปลูกและการขายของที่ระลึกริมทาง	14	46.67	3
2	หากการก่อสร้างเสร็จสิ้นให้ชุมชนมีหุ้นส่วนจากรายได้ เพื่อนำเงินมาพัฒนาหมู่บ้าน	22	73.33	1
3	โครงการฯ ควรจ้างแรงงานในท้องถิ่นแทนการจ้างแรงงานต่างถิ่นตามความเหมาะสม	16	53.33	2
4	ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น	16	53.33	4
5	อื่นๆ ได้แก่ ควรจัดสร้างสถานีขึ้นลงบริเวณหมู่บ้านส่งเสริมการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	1	3.33	5

จากตาราง 19 แสดงแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยภาพรวม พบว่า หากมีการดำเนินโครงการฯ เสร็จสิ้นจะต้องให้ชุมชนมีหุ้นส่วนจากรายได้ เพื่อนำเงินมาพัฒนาหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 73.33 รองลงมาคือ ควรจ้างแรงงานในท้องถิ่นแทนการจ้างแรงงานต่างถิ่นตามความเหมาะสมและจัดหาอาชีพเสริมที่ทดแทนรายได้จากการเพาะปลูกและการขายของที่ระลึกริมทาง คิดเป็นร้อยละ 53.33 และ 46.67 ตามลำดับ อีกทั้งยังเสนอแนะให้ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น จัดสร้างสถานีขึ้นลงบริเวณหมู่บ้าน และส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 53.33 และ 3.33 ตามลำดับ

ด้านสาธารณสุข

จากการสนทนากลุ่มย่อยชาวบ้านแสดงความคิดเห็นของโครงการฯ ด้านสาธารณสุข โดยได้เสนอแนะทางและมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากการก่อสร้างโครงการฯ ในประเด็นหลักสำคัญ คือ ปัจจุบันการบริการด้านสาธารณสุขไม่เพียงพอต่อความต้องการทั้งสถานีอนามัยตำบลป่าแป๋และโรงพยาบาลแม่แตง ในด้านแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งหมู่บ้านแม่เลา มีระยะห่างไกลจากหมู่บ้าน เพราะมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะแรงงานต่างชาตินี้เข้ามาอาศัยในแต่ละหมู่บ้าน ชาวบ้านคาดว่าหากเกิดอุบัติเหตุทั้งในระหว่างการก่อสร้างและเปิดดำเนินการ อาจไม่ได้รับปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างทันท่วงที ดังนั้นหากจะมีการก่อสร้างขึ้นจริง ชาวบ้านแม่เลาได้เสนอแนะแนวทางเพื่อลดผลกระทบดังนี้

1. บุคคลภายนอกที่เข้ามาทำงานในหมู่บ้านจะต้องมีใบรับรองแพทย์
 2. จัดทำทะเบียนประวัติแรงงานต่างถิ่น
 3. ดำเนินมาตรการป้องกันและควบคุมโรคจากคนงานก่อสร้างเพื่อมิให้เกิดโรคระบาดหรือโรคติดต่อร้ายแรง
 4. จัดส่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาตรวจสอบสุขภาพให้คนในหมู่บ้านและให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคติดต่อ การจัดการขยะในชุมชนที่ถูกต้องและการปฐมพยาบาลผู้ป่วยเบื้องต้น
 5. กรณีจุดก่อสร้างเสารับน้ำหนักสายเคเบิล ซึ่งจุดที่ตั้งเสาอาจอยู่ในชุมชนหรือพื้นที่ป่าให้บริษัทดำเนินการจัดเก็บขยะและเศษวัสดุทั้งหมดออกจากพื้นที่ก่อสร้าง
- ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามด้านสาธารณสุข ชาวบ้านแม่เลาได้จัดลำดับความสำคัญเพื่อเป็นแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบ ดังตาราง 20

ตาราง 20 แสดงแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบด้านสาธารณสุข

ลำดับที่	ด้านสาธารณสุข	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับความสำคัญ
1	ในระหว่างการก่อสร้างควรจัดทำทะเบียนคัดกรองและตรวจโรคแรงงานต่างถิ่น	9	30.00	3
2	จัดระบบการจัดการขยะและของเสียในชุมชนให้ได้มาตรฐาน	11	36.67	2
3	ขยายการบริการด้านสาธารณสุขระหว่างและหลังการก่อสร้างให้ทั่วถึง	10	33.33	1
4	มีแผนป้องกันการเกิดอุบัติเหตุระหว่างและหลังการก่อสร้าง	12	40.00	4
5	อื่นๆ ได้แก่ ให้จัดหมอพยาบาลดูแลรักษาชาวบ้านภายในหมู่บ้านแม่เลา	1	3.33	5

จากตาราง 20 แสดงแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบด้านสาธารณสุข โดยภาพรวม พบว่า หากมีการดำเนินโครงการฯ ควรขยายการบริการด้านสาธารณสุขระหว่างและหลังการก่อสร้างให้ทั่วถึง คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ จัดระบบการจัดการขยะและของเสียในชุมชนให้ได้มาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 36.67 อีกทั้งในระหว่างการก่อสร้างควรจัดทำทะเบียนคัด

กรองและตรวจโรคแรงงานต่างถิ่น มีแผนป้องกันการเกิดอุบัติเหตุระหว่างและหลังการก่อสร้างและคิดเป็นร้อยละ 30 และ 40 ตามลำดับ สุดท้ายคือ ควรจัดแพทย์พยาบาลดูแลรักษาชาวบ้านภายในหมู่บ้านแม่เลา คิดเป็นร้อยละ 3.33

ด้านการท่องเที่ยวและสุนทรียภาพ

จากการสนทนากลุ่มย่อยชาวบ้านแสดงความคิดเห็นของโครงการฯ ด้านการท่องเที่ยวและสุนทรียภาพ โดยได้เสนอแนะทางและมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากการก่อสร้างโครงการฯ ในประเด็นหลักสำคัญคือ รายได้จากการขายของที่ระลึกลดลง สถานที่ท่องเที่ยวในหมู่บ้านไม่ว่าจะเป็นอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง น้ำพุร้อนโป่งเดือดไม่ได้รับความนิยมลงหรือแทบจะไม่มีนักท่องเที่ยวเลย อีกทั้งเสาและสายเคเบิลยังบดบังทัศนียภาพที่สวยงามของป่าไม้และธรรมชาติที่สวยงามตลอดเส้นทางของโครงการ ซึ่งชาวบ้านคิดว่าเป็นสิ่งแปลกปลอมและหากจะมีการก่อสร้างขึ้นจริงชาวบ้านแม่เลาได้เสนอแนวทางเพื่อลดผลกระทบดังนี้

1. ส่งเสริมสถานที่ท่องเที่ยวในบ้านแม่เลาให้นักท่องเที่ยว โดยการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านและให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อการกระจายได้สู่ชุมชน
2. จัดทำข้อมูลประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและแหล่งโบราณสถานตามเส้นทางที่กระเช้าพาดผ่าน
3. ตกแต่งหรือจัดสภาพแวดล้อมบริเวณสารับน้ำหน้าให้กลมกลืนกับธรรมชาติ
4. จัดแสดงสัญลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวและแหล่งโบราณสถานที่สามารถมองเห็นได้ขณะโดยสารกระเช้า

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามด้านการท่องเที่ยวและสุนทรียภาพ ชาวบ้านแม่เลาได้จัดลำดับความสำคัญเพื่อเป็นแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบ ดังตาราง 21

ตาราง 21 แสดงแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบด้านการท่องเที่ยวและสุนทรียภาพ

ลำดับที่	ด้านการท่องเที่ยวและสุนทรียภาพ	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับ ความสำคัญ
1	ส่งเสริมประชาสัมพันธ์และจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านแม่เลา	14	46.67	2
2	ให้ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการบริการนักท่องเที่ยวร่วมกัน	13	43.33	1
3	จัดสภาพแวดล้อมของเสาโครงเหล็กและสถานีให้กลมกลืนกับธรรมชาติ	21	70.00	4
4	เตรียมความพร้อมให้ชุมชนเช่น การอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การอบรมภาษาต่างประเทศ เป็นต้น	14	46.67	3
5	อื่นๆ ได้แก่ การส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของชาวบ้าน	1	3.33	5

จากตาราง 21 แสดงแนวทางหรือมาตรการในการลดผลกระทบด้าน โดยภาพรวม ด้านการท่องเที่ยวและสุนทรียภาพพบว่า หากมีการดำเนินโครงการฯ ควรให้ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการบริการนักท่องเที่ยวร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 43.33 รองลงมาคือ ส่งเสริมประชาสัมพันธ์และจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านแม่เลา และเตรียมความพร้อมให้ชุมชนเช่น การอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การอบรมภาษาต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 46.67 และจัดสภาพแวดล้อมของเสาโครงเหล็กและสถานีให้กลมกลืนกับธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 70 สุดท้ายควรส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 3.33